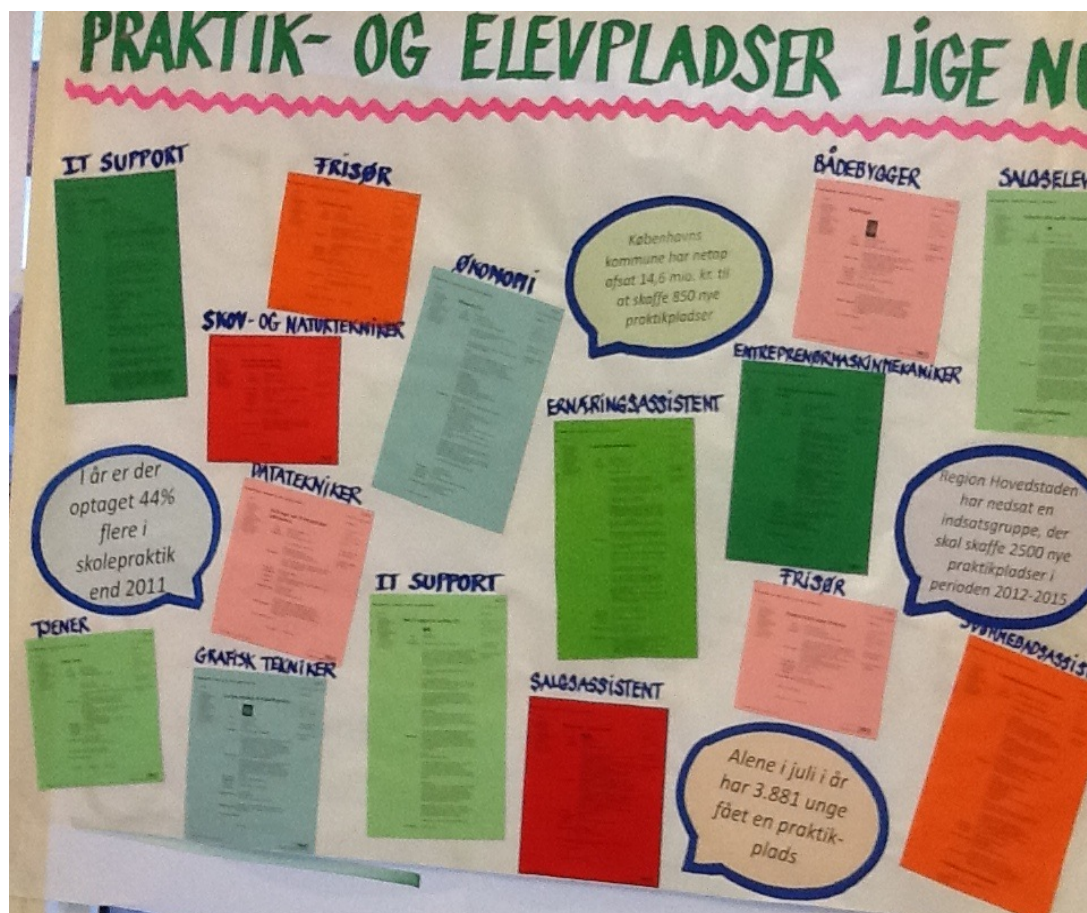

Evaluering af uddannelseskampagnen i Haraldsgadekvarteret i København samt Korskærparken og Sønderparken i Fredericia

Brug for alle unge, Ministeriet for børn og undervisning

Januar 2013

CUBION A/S
Århus
København

Administration:
Storegade 12, 1. th.,
8850 Bjerringbro

T +45 8618 1320
F +45 8613 1070
www.cubion.dk
cubion@cubion.dk

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
1.1 Baggrund for kampagnerne	3
1.2 Formål med evalueringen	5
2. Evalueringens datagrundlag og metode	6
2.1 Evalueringsaktiviteter på tværs af de to områder	6
2.2 Evalueringsaktiviteter i Haraldsgadekvarteret	7
2.3 Opfølgende dataindsamling i Haraldsgadekvarteret	7
2.4 Evalueringsaktiviteter i Fredericia	8
3. Kampagnernes opstartsaktiviteter	9
4. Uddannelseskampagnen i Haraldsgadekvarteret.....	11
4.1 Opsamling på uddannelseskampagnen i Haraldsgadekvarteret	22
5. Uddannelseskampagnen i Fredericia	23
5.1 Opsamling på uddannelseskampagnen i Fredericia	31
6. Konklusioner og kampagnernes resultater i forhold til succeskriterier.....	31
7. Evaluators anbefalinger	34
8. Bilag 1: Indkomne ideer og forbedringsforslag til kommende uddannelseskampagner	37
8.1 Indkomne ideer og forbedringsforslag, Haraldsgadekvarteret	37
8.2 Indkomne ideer og forbedringsforslag, Fredericia	39

1. Indledning

Konsulenthuset CUBION A/S har hermed fornøjelsen af at præsentere resultaterne af evalueringen af uddannelseskampagnerne i Haraldsgadekvarteret i København (i det følgende benævnt Haraldsgadekvarteret) samt Korskærparken og Sønderparken i Fredericia (i det følgende benævnt Fredericia).

1.1 Baggrund for kampagnerne

Brug for alle unge (i det følgende benævnt BFAU), som er forankret i Ministeriet for Børn og Undervisning, har i efteråret 2012 gennemført en uddannelseskampagne i hhv. Haraldsgadekvarteret og i Fredericia. Det overordnede formål med kampagnerne har været, at fremme etniske minoritetsforældres kendskab til uddannelsessystemet, særligt erhvervsuddannelserne. Navigent har stået for den praktiske gennemførelse af kampagnerne, som har bestået af en række netværks- og oplysningsaktiviteter. Kampagnerne er finansieret af Brug for alle unge, som led i indsatsen for at få flere unge med etnisk minoritetsbaggrund til at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse. Der har tidligere været afholdt tre uddannelseskampagner i hhv. Urbanplanen, Brøndby Strand og Sundparken (Horsens). I disse tre boligområder har uddannelseskampagnen ikke været samtænkt med andre indsatser i regi af BFAU. I både Haraldsgadekvarteret og i Fredericia, er der imidlertid allerede igangsat en områdeindsats i regi af BFAU, hvorfor det er et væsentligt formål, med evalueringerne af disse to uddannelseskampagner, at belyse, hvordan uddannelseskampagnerne spiller sammen med de øvrige aktiviteter i de to boligområder, samt hvilken betydning sammenspillet har, eksempelvis i forhold til mobilisering og involvering af forældre, samt opfølgning på kampagnerne.

Beskrivelse af de udvalgte områder og målgruppen

Haraldsgadekvarteret er det område, der afgrænses af Tagensvej, Jagtvej, Lersø Parkallé og banearealet ved Ringbanen mod nordvest, og hører til bydelen Ydre Nørrebro. Haraldsgadekvarteret har fra 2007 til 2012 været under områdefornyelse. Hver tredje beboer i området har en anden etnisk baggrund end dansk, og kvarteret repræsenterer mere end 30 forskellige nationaliteter. I Haraldsgadekvarteret bor der 9.300 mennesker, heraf cirka 2.000 børn og unge. 4.161 af beboerne bor i almene boligbyggerier, hvilket svarer til ca. 45 % af den samlede befolkning i kvarteret. I de almene boligbyggerier udgør børn og unge en stor andel af beboerne, 40 % mod 17 % i kommunen i gennemsnit. Haraldsgadekvarteret bebos i høj grad af familier med mange børn, idet antallet af personer pr. husstand er 2,8 som gennemsnit mod 1,8 personer i gennemsnit i Københavns Kommune. Andelen af indvandrere og efterkommere af indvandrere udgør 72 % i de almene boligbyggerier. Denne andel er markant højere end andelen i kommunen som helhed, der udgør 19 %. Andelen af personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet svinger mellem 40 % og 60 % for de almene boligforeninger. Dette afspejler sig også i, at den gennemsnitlige bruttoindkomst er lav blandt beboerne i de almene boligforeninger. Den gennemsnitlige bruttoindkomst varierer mellem knap 130.000 kr. i Lejerbos afdeling og næsten 180.000 i AABs afdeling, hvilket er væsentligt lavere end den gennemsnitlige bruttoindkomst i Københavns Kommune. Overordnet set er der tale om et kvarter med en overrepræsentation af børnerige familier med lave indkomster og ringe tilknytning til arbejdsmarkedet. En meget stor andel af beboerne har en anden etnisk baggrund end dansk.

Kampagnen i Fredericia tager udgangspunkt i de to områder Korskærparken og Sønderparken. Korskærparken er beliggende i den vestlige del af Fredericia by ca. 2 km fra centrum. Korskærparken fremstår som et samlet boligområde omkranset af Korskærvej mod syd og øst og Ullerupdalvej mod nord og vest. Mod syd ligger et erhvervsområde med detailhandel (fx Føtex og Lidl) og forskellige typer af virksomheder (som fx YIT), et parcelhuskvarter og boligområdet Sønderparken. Mod nord og vest ligger en golfbane. Nordøst for Korskærparken ligger Alléskolen, den lokale folkeskole, og øst for Korskærparken ligger et parcelhuskvarter.

Korskærparken har 23,5 % indvandrere og/eller efterkommere af indvandrere. Gennemsnittet i Fredericia kommune er 7,2 %. 16,5 % af de skattepligtige personer over 15 år er uden for arbejdsmarkedet i

Korskærparken mod 8,5 % i kommunen i gennemsnit. Det vil sige, at der er 94 % flere uden for arbejdsmarkedet i Korskærparken end i resten af kommunen. 52,63 % af de skattepligtige personer i Korskærparken har en bruttoindkomst i 2006 på 0-149.999 kr. Til sammenligning er gennemsnittet i Kommunen blot 31 %.

Sønderparken grænser op til Korskærparken og har 800 lejemål fordelt på fem boligafdelinger. 16,34 % af husstandene i Sønderparken er beboet af indvandrere eller efterkommere af indvandrere (dvs. der er lidt over dobbelt så mange husstande med indvandrere end gennemsnittet i kommunen). 27,37 % af befolkningen er børn og unge under 18 år. Til sammenligning udgør børn og unge samlet set 22,5 % i kommunen. 15,1 % af husstandene i Sønderparken består af enlige forsørgere med børn. Kommunens gennemsnit er 5,9 %, hvilket vil sige, at der er ca. 2,5 gange så mange enlige forsørgere i Sønderparken som i Fredericia kommune i gennemsnit. Der er 17 % af de skattepligtige beboere på 15 år og derover i Sønderparken, som er uden for erhverv. Kommunens gennemsnit er 8,5 %. Der er altså dobbelt så mange uden for erhverv i Sønderparken, som der er gennemsnitligt i Fredericia kommune. Overordnet set er der således tale om 2 områder i Fredericia der er kendetegnet ved en højere repræsentation af familier med anden etnisk baggrund end dansk, med lave indkomster og ringe tilknytning til arbejdsmarkedet.

Forundersøgelsen

Med henblik på at afdække de etniske minoritetsforældres kendskab til det danske uddannelsessystem inden uddannelseskampagnen, har CUBION gennemført en forundersøgelse i Haraldsgadekvarteret.

Forundersøgelsen peger på, at uddannelse er vigtig i alle familier, og at der tales meget om uddannelse. Der er imidlertid et begrænset kendskab til uddannelsessystemet blandt forældrene, hvilket bl.a. skyldes forældrenes eget begrænsede uddannelsesniveau samt sproglige vanskeligheder. Flere af de interviewede uddannelsesfaglige og lokale aktører understreger dog også, at der snarere er tale om et socialt problem end et etnisk problem. Blandt en del forældre, særligt med arabisk baggrund, vægtes uddannelser der har høj status i hjemlandene højt, særligt advokat, læge og ingeniør. I forlængelse heraf har erhvervsuddannelserne et dårligt ry blandt minoritetsforældre, hvilket både skyldes at erhvervsuddannelserne har lav status, men også angst for manglende praktikpladser. Forundersøgelsen viser, at de unge i udbredt grad selv kan vælge deres uddannelse, men at der dog er et stort forventningspres fra forældrene i forhold til valg af uddannelse.

Forundersøgelsen viser desuden, at forældrene kun i begrænset omfang hjælper deres børn med lektier. Det skyldes en række barrierer, eksempelvis sproglige vanskeligheder, lavt uddannelsesniveau, manglende kendskab til nye "læringsmetoder". Den primære støtte er abstrakt, dvs. den består i, at fortælle om vigtigheden af uddannelse og i at fortælle, at forældrene tror på deres børn. Den verbale støtte omsættes imidlertid kun i begrænset omfang i handlinger, som støtter børnene, eksempelvis højtlesning, diskussioner, ved at få børnene op om morgenen eller hjælpe dem med at finde ud af, hvor de skal hen f.eks. i forbindelse med praktikophold eller lignende. Der tales således sjældent konkret om skolen, eksempelvis om hvordan skoledagen er gået, hvad børnene har lært. Forældrene viser ikke interesse for de konkrete fag, men primært for det overordnede mål om uddannelse på sigt. Forældrene deltager primært i skole-hjem samtaler, som omhandler deres eget barn og kun i begrænset omfang i forældremøder på skolen, der vedrører hele klassen. En stor gruppe af forældrene mangler blik for, at den sociale dimension er vigtig i forhold til at tage en uddannelse, og at de har begrænsede støttekompetencer både fagligt og socialt, hvilket betyder, at børnene klarer rigtig mange ting selv, og der er derfor behov for aktiviteter som giver forældrene øget indsigt i, hvad der forventes af dem.

Forundersøgelsen peger desuden på, at forældrenes kendskab til uddannelsesstøtte/vejledning i høj grad er personbåret. De finder det svært at opsøge vejledning ved personer, de ikke kender, fordi de eksempelvis er bange for at "dumme sig" og sige noget forkert. Der udtrykkes stor tilfredshed med vejledningen som øger forældrenes viden om uddannelsessystemet, samt deres evne til at støtte deres børn. Flere mener imidlertid, at vejledningen med fordel kunne intensiveres.

Udgangspunktet for at gennemføre en forundersøgelse var, at det var muligt at påvise en direkte sammenhæng mellem forældrenes vidensniveau før og efter kampagnen, dvs. at forældrenes vidensniveau er steget signifikant efter kampagnens gennemførelse. For at kunne påvise en signifikant udvikling i forældrenes vidensniveau før og efter kampagnen kræver det et stort datagrundlag, hvilket blev udfordret i praksis. Det kræver desuden, at de interviewede forældre fra forundersøgelsen rent faktisk deltager i kampagnens aktiviteter, samt at vi efterfølgende har adgang til at interviewe de samme forældre både før og efter kampagnen. Dette udgangspunkt blev udfordret af, at en del af de forældre vi havde interviewet til forundersøgelsen ikke deltog på basaren eller i virksomhedsbesøget. Datagrundlaget ift. at påvise en direkte sammenhæng mellem vidensniveauet før og efter basaren blev derfor meget smalt, hvilket betyder at konklusionerne ift. at påvise en direkte sammenhæng mellem vidensniveauet før og efter, er baseret på få respondenter. Da der samtidig var begrænset tid til at gennemføre forundersøgelsen i Fredericia, og da vi ikke ønskede at forstyrre de lokale og uddannelsesfaglige aktører unødigt, blev det på foranledning af CUBION besluttet, ikke at gennemføre en tilsvarende forundersøgelse i Fredericia.

I denne opfølgende evaluering vil vi afdække, hvorvidt uddannelseskampagnen har medført, at etniske minoritetsforældre har opnået et større vidensniveau end resultaterne af forundersøgelsen afspejler, samt om andelen af forældre, der føler sig bedre klædt på til at støtte deres børn i uddannelsesvalg, er steget, jf. kampagnens succeskriterier.

1.2 Formål med evalueringen

Formålet med evalueringen er at afdække hvorvidt, og i hvilken grad, uddannelseskampagnen indfrier følgende succeskriterier:

- *Vidensniveau*

De etniske minoritetsforældre, der har deltaget i kampagnens begivenheder, har opnået signifikant større viden om ungdomsuddannelsessystemet i Danmark, herunder uddannelsesmuligheder og – krav, især hvad angår de erhvervsrettede uddannelser, samt jobmuligheder i denne forbindelse, efter kampagnens afslutning.

- *Støttekompetencer*

Andelen af etniske minoritetsforældre der oplever, at de nu har en baggrundsviden, der gør dem i stand til bedre at støtte deres børn i uddannelsesvalget, er steget væsentligt efter kampagnens afslutning og i et relevant tidsrum herefter i de udvalgte boligområder, hvor kampagnen centrerer.

- *De etniske minoritetsunges tilgang og fastholdelse i erhvervsuddannelse i lokalområder*

Andelen af etniske minoritetsunge fra de lokale områder, hvor kampagnens aktiviteter foregår, der optages på en erhvervsuddannelse og efter tre måneder stadig er indskrevet på uddannelsen, er steget i årene efter kampagnens gennemførelse.

Det undersøges desuden, hvorvidt netværksaktørerne fremadrettet ønsker at samarbejde om lignende kampagner, samt hvorvidt forældreambassadørkorpset er blevet en konkret etableret aktørgruppe.

Herudover afdækkes om forældreambassadørkorpset har gjort en forskel i forbindelse med kampagnen, og om det er muligt at anvende korpset fremadrettet og i givet fald hvordan.

Desuden vil det afdækkes i hvilket omfang og hvordan det er lykkedes at skabe synergi mellem kampagnerne og den allerede igangsatte områdeindsats i regi af BFAU.

2. Evalueringens datagrundlag og metode

CUBION baserer evalueringen på forskellige typer af datamateriale. I Haraldsgadekvarteret har vi indsamlet data før, under og efter kampagnen, mens vi i Fredericia udelukkende har indsamlet data under og efter kampagnen, samt deltaget på indledende planlægningsmøder. CUBION har rekrutteret informanterne med hjælp fra Navigent og fra de lokale og uddannelsesfaglige aktører i de to områder.

2.1 Evalueringsaktiviteter på tværs af de to områder

Nedenfor beskrives de evalueringsaktiviteter, der går på tværs af de to områder.

Indledende interview med Navigent og BFAU

CUBION har inden kampagnen foretaget interview med konsulent fra Brug for alle unge, Tina Høeg, samt med Konsulenthuset Navigent, som også har stået for gennemførslen af de tre tidligere uddannelseskampagner. Formålet med disse interview har været at afdække centrale erfaringer fra de tidligere kampagner, samt særlige fokuspunkter for de kommende kampagner.

Observationer på uddannelsesbasarerne

CUBION var på de to uddannelsesbasarer repræsenteret med 3 konsulenter. For at optimere evalueringen havde vi struktureret vores indsats, således at konsulenterne havde klart definerede roller. Således var én konsulent primært observerende, én havde primært til opgave at foretage interview ved aktiviteterne, mens én var placeret ved udgangen med henblik på, at lave spontaninterviews med deltagerne, inden de forlod uddannelsesbasaren. At vi var 3 konsulenter til stede, gav os således mulighed for at tale med et bredt udsnit af deltagere, samtidig med at vi kunne observere arrangementet samt overvære rollemodeloplæggene. Formålet med observationerne var at afdække, hvilke stande der var velbesøgte, hvordan den umiddelbare kontakt mellem standeholderne og deltagerne var, samt mellem rollemodellerne og deltagerne. Ud fra spontaninterviews med deltagere har vi desuden afdækket deltagernes vurdering af arrangementet, samt deres udbytte heraf.

Vi havde oprindelig forventet at kunne foretage 60-80 spontaninterviews pr. uddannelsesbasar. Dette var imidlertid ikke muligt, hvilket der var flere årsager til. Mange af deltagerne forlod basarene stort set samtidig, ligesom der på begge basarer var flere udgange fra basaren, hvilket dels gjorde det vanskeligt for os at nå at udføre interviewene inden deltagerne havde forladt basaren, dels at opfange hvornår deltagerne var på vej til at gå. I Haraldsgadekvarteret lykkedes det os at udføre 18 spontaninterviews, heraf var 3 fædre, 5 mødre og 7 unge, alle med anden etnisk baggrund end dansk. Desuden udførte vi spontaninterviews med 1 tolk og to rollemodeller. I Fredericia fik vi i alt gennemført interview med 47 deltagere, heraf var 21 forældre og 26 børn/unge.

Observationer af virksomhedsbesøg

For at kunne evaluere forældrenes og de unges udbytte af virksomhedsbesøgene har CUBION observeret turen til Københavns Rådhus og Københavns Tekniske Skole, samt turen til LEGO. Formålet med disse observationer var eksempelvis, at observere forældrenes og de unges umiddelbare reaktioner under virksomhedsbesøgene, eksempelvis hvilke spørgsmål der blev stillet, samt at få mulighed for at gennemføre spontaninterview med forældre og unge om deres vurdering af besøgene.

Opfølgende interview med Navigent og konsulent i Brug for alle Unge, Tina Høeg

Efter kampagnernes afslutning har CUBION foretaget opfølgende interviews med Navigent og konsulent i BFAU, Tina Høeg. Formålet med disse interview var at afdække henholdsvis Navigent og BFAUs vurdering af uddannelseskampagnerne, herunder hvorvidt uddannelseskampagnernes forskellige elementer har levet op til de givne formål og succeskriterier. Desuden har CUBION belyst Navigents og BFAUs vurdering af, hvordan kampagnerne har spillet sammen med BFAUs igangværende områdeindsats i de to områder, samt hvilken betydning dette samspil har haft for effekten af kampagnerne.

2.2 Evalueringsaktiviteter i Haraldsgadekvarteret

Forundersøgelsen

CUBION vægter en dialogorienteret evalueringstilgang højt, hvorfor det er centralt for os at inddrage såvel lokale og uddannelsesfaglige aktører, de unge som forældrene selv i processen. Vi har derfor også anvendt forundersøgelsen til at indhente forældrenes ønsker og input til uddannelseskampagnen – eksempelvis har vi spurgt forældrene og de unge hvilke uddannelsesinstitutioner og virksomheder de gerne ville besøge, ligesom vi har afdækket de lokale og uddannelsesfaglige aktørers forslag til, hvordan uddannelseskampagnen tilrettelægges, så den bedst muligt påvirker forældrene, samt komplementerer de øvrige indsatser i området. Resultaterne er løbende videreformidlet til Navigent, samt formidlet til BFAU i et samlet forundersøgelsesnotat.

Navigent har så vidt muligt implementeret forundersøgelsens resultater i deres tilrettelæggelse af kampagnerne. Forundersøgelsen blev imidlertid foretaget kort inden kampagnens gennemførelse, hvorfor det kun i nogen grad har været muligt for Navigent, at implementere anbefalingerne i den konkrete gennemførelse af kampagnerne.

Med henblik på at få indblik i samarbejdsprocessen samt involveringen af de lokale aktører, har CUBION desuden observeret ét af planlægningsmøderne i forbindelse med uddannelsesbasaren.

2.3 Opfølgende dataindsamling i Haraldsgadekvarteret

Nedenstående redegøres for den opfølgende dataindsamling i Haraldsgadekvarteret.

Opfølgende individuelle interviews med forældre

Med henblik på at afdække forældrenes vurdering af uddannelseskampagnen, har vi foretaget interview med 8 forældre. Vi har desuden afdækket hvorvidt de vurderer, at deres viden om uddannelsessystemet er øget, samt om deres kompetencer i forhold til at støtte deres børn i uddannelsesvalget er steget. Desuden har vi indsamlet forældrenes forbedringsforslag ift. fremtidige indsatser på området. Da det ikke lykkedes os at gennemføre interviews med fædre, i forbindelse med forundersøgelsen i Haraldsgadekvarteret, lagde vi stor vægt på at få lavet aftaler med fædre i forbindelse med den opfølgende undersøgelse, idet vi ønskede både at interviewe mødre og fædre. Vi har således gennemført 6 interviews med fædre og 2 interviews med mødre. Alle interviews er foregået på dansk, og da dansk ikke er interviewpersonernes hovedsprog har vi været opmærksomme på at tale langsomt og tydeligt, samt at give interviewpersonerne god tid til at reflektere og svare. I to af interviewene har interviewpersonerne benyttet sig af tolk.

Opfølgende fokusgruppeinterview med elever

For at indsamle de unges vurdering af uddannelseskampagnen har vi foretaget 2 fokusgruppeinterview med elever fra en lokal folkeskole. Vi har undersøgt de unges vurdering af uddannelseskampagnen, deres motivation for at deltage, samt hvorvidt de oplever at de og deres forældre har fået en øget viden om det danske uddannelsessystem, herunder særligt erhvervsuddannelserne. Desuden har vi indsamlet de unges forbedringsforslag ift. fremtidige indsatser.

Vi ville oprindeligt have foretaget interviews med elever på to skoler (Rådmandsgade og Klostervænget). Vi var i tæt dialog med flere lærere og skolelederen på Klostervængets skole, men ifølge skolelederen var der kun var få unge fra udskolingen (7-9 klasse) fra Klostervængets skole, der var endt med at tage på basaren. Trods stor hjælpsomhed fra skolen lykkedes det os derfor ikke at få gennemført et opfølgende fokusgruppeinterview med elever fra Klostervængets skole. Vi besluttede derfor at gennemføre 2 fokusgruppeinterview med dén 10. klasse fra Rådmandsgade skole, der havde deltaget på virksomhedsbesøget til Københavns Rådhus. Der deltog i alt 9 elever i interviewene (4 piger og 5 drenge), alle havde anden etnisk baggrund end dansk.

Opfølgende fokusgruppeinterview med lokale aktører og UU-vejledere

Fokus i dette interview var rettet mod de lokale og uddannelsesfaglige aktørers vurdering af uddannelseskampagnen, samt deres umiddelbare vurdering af, hvorvidt den har bidraget til at øge forældrenes viden om det danske uddannelsessystem og deres kompetencer i forhold til at støtte deres børn i forbindelse med valg af uddannelse.

Desuden har vi belyst hvorvidt de lokale og uddannelsesfaglige aktører vurderer, at kampagnens samtænkning med de øvrige aktiviteter i regi af BFAU har haft en positiv indflydelse på kampagnens resultater, ligesom vi har indsamlet deres forslag til fremadrettede indsatser i området.

Som tidligere nævnt har BFAU igangsat en områdeindsats i Haraldsgadekvarteret. Flere af de aktører, som var engagerede i uddannelseskampagnen, er også engagerede i de øvrige aktiviteter, iværksat i regi af BFAU, ligesom vi i CUBION har mødt dem i forbindelse med eksempelvis forældremøder på skoler og øvrige arrangementer i kvarteret. Der er således tale om en gruppe af "Tordenskjolds soldater", som yder et stort stykke arbejde for at løfte indsatserne for målgruppen. For at belaste disse lokale og uddannelsesfaglige aktører mindst muligt, valgte vi at lægge det i forlængelse af et evalueringsmøde, de skulle holde med Navigent. Vi deltog således i evalueringsmødet, og fik i samarbejde med Navigent arrangeret, at vi afholdt vores fokusgruppeinterview på den sidste del af mødet.

Der deltog fire i evalueringsmødet og fokusgruppeinterviewet. 3 lokale aktører og 1 uddannelsesfaglig aktør.

2.4 Evalueringsaktiviteter i Fredericia

Dataindsamlingen i Fredericia blev primært gennemført efter at uddannelsesbasaren og virksomhedsbesøget på LEGO var afviklet. En konsulent fra CUBION deltog dog i to planlægningsmøder i koordinationsgruppen i planlægningsfasen op til afviklingen af uddannelsesbasaren.

Alle interviewdata er indhentet efter afsluttet besøg på LEGO d. 4. december og det har haft indflydelse på mulige interviewdatoer, at der var mange andre aktiviteter inden alle holdt juleferie fra d. 21. december.

I Fredericia besluttede aktørerne tidligt, at indsatsen skulle målrettes både unge og forældre, frem for kun forældre. I indsamlingen af data er der derfor også en ligeværdig vægtning af begge målgrupper – forældre og unge.

Opfølgende individuelle interviews med forældre

Blandt andet som konsekvens af, at der ikke deltog forældre på virksomhedsbesøget viste det sig yderst vanskeligt at få gennemført det ønskede antal interview med forældre i Fredericia. Efter adskillige henvendelser til forældre, er der gennemført et personligt interview med en afghansk far, der var med i koordinationsgruppen omkring udviklingen af uddannelsesbasaren. Til dette interview havde en far med arabisk baggrund givet tilsagn om deltagelse, men han ringede imidlertid afbud pga. sygdom. Derudover havde medlemmer af koordinationsgruppen givet tilsagn om, at bekendte af dem ville deltage i interviewet. Disse udeblev desværre også.

Efterfølgende blev der gennemført telefoninterview med den arabiske far, der havde meldt afbud og med en far med somalisk baggrund – begge havde været med i koordinationsgruppen for uddannelsesbasaren.

I forsøg på at indhente flere tilbagemeldinger fra deltagende forældre på basaren, udviklede CUBION et simpelt spørgeskema til forældre. Skemaet blev distribueret gennem forældre i koordinationsgruppen. På trods af telefonisk opfølgning til de medlemmer der distribuerede skemaet, er der desværre ikke kommet tilbagemeldinger på denne henvendelse. Det er således lykkedes at gennemføre interview med tre forældre i Fredericia.

Under interviewene har fokus været rettet mod forældrenes oplevelse og udbytte af uddannelsesbasaren, ligesom der også blev spurgt til deres erfaringer med at medvirke i forberedelserne af basaren. Desuden blev deres forbedringsforslag til en eventuel kommende uddannelsesbasar eller andre uddannelsesrettede initiativer indsamlet.

Opfølgende fokusgruppeinterview med elever

Som følge af at basaren i Fredericia i lige så høj grad henvendte sig til de unge, er der blevet gennemført tre fokusgruppeinterview med unge.

Der blev gennemført et interview med fire unge piger mellem 16 og 18 år, der på interviewtidspunktet var del af et intensivt vejledningsforløb¹, og som deltog i uddannelsesbasaren, som led i vejledningsforløbet. To af de unge havde etnisk minoritetsbaggrund.

Andet interview blev gennemført med seks 9. klasses elever (4 piger og 2 drenge) fra Alléskolen. Alle var med på virksomhedsbesøg på LEGO og fem af eleverne havde også besøgt uddannelsesbasaren. Fire af de unge havde etnisk minoritetsbaggrund.

Tredje interview blev gennemført med fire elever fra 7. klasse (3 drenge og 1 pige) fra Alléskolen. Alle var med på virksomhedsbesøg på LEGO og to af eleverne havde også besøgt uddannelsesbasaren. Tre af de unge havde etnisk minoritetsbaggrund.

De unge blev bl.a. spurgt ind til deres oplevelse af, og vurdering af deres udbytte af uddannelsesbasaren og virksomhedsbesøget ligesom deres input til kommende arrangementer om uddannelse blev indsamlet.

Opfølgende fokusgruppeinterview med lokale aktører

For at mindske forstyrrelsen af de lokale aktører valgte vi på samme vis som i Haraldsgade, at lægge det opfølgende fokusgruppeinterview med de lokale aktører i forlængelse af evalueringsmødet mellem de lokale aktører og Navigent. Vi valgte at slå det sammen til en fælles drøftelse, hvor Navigent og CUBION hver især stillede relevante spørgsmål. På mødet var fokus især rettet mod de lokale aktørers oplevelse af forløbet op til og gennemførelsen af uddannelseskampagnen. Refleksioner og tilbagemeldinger fra deltagere og standeholdere blev drøftet. Endvidere drøftedes behovet for denne type aktiviteter samt mulighederne for at gentage uddannelsesbasaren og i givet fald hvordan.

Der deltog fire i evalueringsmødet og fokusgruppeinterviewet. 2 lokale aktører og 2 uddannelsesfaglige aktører.

Efterfølgende blev der gennemført et individuelt interview med en repræsentant fra Helhedsplanen, som ikke havde mulighed for at deltage i evalueringsmødet. Vedkommende havde en stand på basaren og har efterfølgende taget tovholderrollen på sig i forhold til gennemførelse af en uddannelsesbasar i 2013/14.

3. Kampagnernes opstartsaktiviteter

I stil med de forudgående uddannelseskampagner i Urbanplanen på Amager, i Brøndby strand og i Sundparken i Horsens var en vigtig del af kampagnekonceptet i Haraldsgadekvarteret og i Fredericia også, at etablere nye eller aktivere allerede eksisterende netværk af lokale aktører og etniske minoritetsforældre i lokalområderne med henblik på, at sikre dialog om og ejerskab til kampagnen. Den lokale forankring var også yderst vigtig i forhold til ønsket om, at de etablerede netværk selv skulle kunne gennemføre lignende arrangementer fremover.

¹ Forløb gennemført af UU-Lillebælt i samarbejde med Ungdomsskolen og som led i BFAU generelle indsats i Sønder-Korskærparken, Fredericia.

Navigent har derfor afholdt en række opstartsmøder, hvor lokale aktører, uddannelsesfaglige aktører, etniske minoritetsforældre, repræsentanter fra erhvervsskoler og virksomheder blev inviteret.

Forældrenetværk og aktørnetværk i Haraldsgadekvarteret

I Haraldsgadekvarteret blev der afholdt 2 møder med de lokale aktører. På det første møde deltog 8 lokale aktører, mens der på andet møde deltog 13 lokale aktører. I det afsluttende evalueringsmøde deltog 4 lokale aktører. Aktørnetværket bestod af en bredt sammensat gruppe. Der var eksempelvis en medarbejder fra områdeløft, UU vejledere (fra både grundskoler og erhvervsskoler), repræsentanter fra Helhedsplanen, forældrerepræsentanter, en bydelsmor, boligsocialmedarbejdere, en repræsentant fra en ungdomsskole.

I regi af Brug for alle unges områdeindsats var der i Haraldsgade kvarteret allerede en igangværende forældreindsats, som uddannelseskampagnen kunne tage udgangspunkt i. Forældrenetværket blev aktiveret via de boligsociale familie - og forældrekoordinatorer og Navigent forsøgte også at afholde et møde for forældrenetværket, men med mindre held. Ud af 14 tilmeldte mødte kun 5 forældre op, hvoraf kun en enkelt var fra Haraldsgade - Aldersgade kvarteret.

Udover at 2 forældre deltog i aktørnetværket bestod forældrenetværkets rolle primært i, at invitere andre forældre til arrangementerne.

Navigent vurderer efterfølgende, at den igangværende forældreindsats har haft en positiv betydning i forhold til at få forældrene til at rekruttere andre forældre til kampagnen og de oplevede således, at rekrutteringen af forældre var nemmere i Haraldsgade kvarteret end i nogle af de tidligere områder.

Der var særligt 6 forældre der var aktive i forhold til at invitere andre forældre og formidle kontakter til en lokal skole og Beboerhusets forældrecafé. Møder med forældrenetværket blev afholdt ad hoc og 1:1.

Aktørnetværk og koordinationsgruppen i Fredericia

Der blev afholdt tre møder i aktørnetværket i Fredericia og på de to første møder deltog blandt andre to tosprogede medarbejdere. En af disse er også forælder fra området. Disse to ressourcepersoner blev, af de øvrige aktører, udpeget som kontaktpersoner til de lokale forældre og unge. Via disse to (og projektlederen for et sundhedsprojekt) lykkedes det, at invitere en række forældre og foreningsrepræsentanter til et separat møde afholdt i Sundhedsprojektet. På dette møde besluttede de fremmødte forældre at nedsætte sig som "Koordinationsgruppe", og afholde yderligere et møde. Målet var at engagere flere forældre – også fra de etniske grupper, som ikke var repræsenteret i første omgang. Også det andet møde i koordinationsgruppen havde et godt fremmøde, og der var stor interesse for at deltage i aktiviteterne.²

I Fredericia var det primært 7 forældre i koordinationsgruppen (tre med afghansk baggrund, tre med somalisk baggrund og en med irakisk baggrund), som spillede en vigtig rolle i forhold til rekruttering af andre forældre. Nogle af disse forældre var allerede kendt af de professionelle aktører, mens andre ikke var. Der var interesse for at inddrage flere forældre i forberedelsen af basaren, men det var svært, for de allerede deltog, at pege på konkrete personer der eksempelvis kunne repræsentere andre etniske minoritetsgrupper.

Til møderne i koordinationsgruppen var konkrete aktiviteter i forbindelse med afvikling af uddannelsesbasaren på dagsordenen. Det langsigtede mål var at koordinationsgruppen og de lokale aktører med afsæt i udviklingen af uddannelsesbasaren, fremadrettet ville øge deres samarbejde og at det efterfølgende ville blive nemmere at tage direkte kontakt til hinanden.

² Fra Redegørelse oplysningskampagne, Navigent

4. Uddannelseskampagnen i Haraldsgadekvarteret

Selve uddannelseskampagnen i Haraldsgade bestod af en uddannelsesbasar, som blev afholdt i beboerhuset Vermundsgade 43 på Ydre Nørrebro d. 11. oktober 2012, samt besøg på Københavns Rådhus og Københavns Tekniske Skole d. 6. november.

Observationer fra uddannelsesbasaren i Haraldsgadekvarteret

Rummet i beboerhuset er overskueligt og der var allerede fra starten, kl. 17, en del personer i lokalet, som gik rundt og hørte om de forskellige uddannelser. Det virkede til at de fleste forældre og unge gik rundt til alle standene.

Der var 8 stande fra:

- Efterskolernes sekretariat
- Københavns Tekniske skole (Kts)(fag)
- Københavns Tekniske skole (Kts)(Bygge og anlæg)
- Københavns Tekniske skole (Kts)(Fra jord til bord)
- TEC - Teknisk Erhvervsskole Center
 - HTX
 - Bil, Fly og andre Transportmidler
 - Bygge og Anlæg
 - Bygnings- og Brugerservice
 - Medieproduktion
 - Produktion og Udvikling
 - Strøm, Styring og It
 - Transport og Logistik
- HTX og STX
- Niels Brock
- Social- og Sundhedsskolen

En far med minoritetsbaggrund hører om TEC og snakker med standeholderne om hans søn, som ikke ved hvad han skal. Standeholderne fortæller, at faren gerne må tage drengen med ud til dem, så de kan snakke med ham. De fortæller desuden faren om, hvor lang tid de forskellige ungdomsuddannelser tager og hvilke veje der er til at tage en faglært uddannelse og forklarer, at erhvervsuddannelser er målrettet konkrete fag og afsluttes på næsten den samme tid som en gymnasieuddannelse.

De forklarer desuden, at en stor forskel mellem erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser består i, at når man er færdig med gymnasiet, skal man først til at finde ud af, hvad man skal uddanne sig til, mens man på samme tidspunkt, som uddannet fra TEC, allerede er begyndt at tjene løn som faglært. De fortæller desuden om mulighederne for efterfølgende at videreuddanne sig.

Der kom ofte nye deltagere og i alt blev 94 besøgende registreret, heraf 51 voksne.

Mange af deltagerne ønskede at høre om efterskolerne og der var flere gange kø ved denne stand. Efterfølgende fortalte standeholderen, at hun oplevede, at efterskoleophold er økonomisk urealistisk for mange af de forældre, der henvendte sig. Eksempelvis fortalte hun om en somalisk mor med ni børn, hvor det, efter diverse tilskud til efterskolen, stadig vil koste ca. 15.000 at have et barn på efterskole, hvilket hun konstaterede er svært at finde i et smalt og stramt budget.

I standene fra HTX og STX var det især unge der kom for at høre om uddannelsen. De unge elever fra HTX havde produceret en film om uddannelsen, der blev vist på computeren i boden.

Kts - bygge og anlæg, havde taget remedier med fra forskellige uddannelser og havde også overvejet at tage en 'bænk' med, så deltagerne kunne slå søm i, men da de fandt ud af at lokalet ikke var større, valgte de det fra, fordi det ville larme for meget.

I standen var der en vejleder, en underviser og to unge der er i gang med en tømreruddannelse. De to unge havde endnu ikke fået lærerplads, hvilket ellers var aktuelt for den ene. Der kom en lærer fra den enes gamle skole hen og snakkede med dem. Han opfordrede dem til at søge lærerplads andre steder i landet og fortalte om andre unge der havde fået læreplads ved at søge udenfor Københavns området. Vi spurgte de to unge om, hvorfor de havde valgt at uddanne sig

til tømrer og for begges vedkommende var det af interesse for at arbejde med træ og at bruge hænderne i uddannelsen og arbejdet fremadrettet. De fortalte, at de ikke havde følt sig presset af deres forældre i forbindelse med deres uddannelsesvalg.

Underviseren fra Bygge og anlæg, der selv har etnisk minoritetsbaggrund, fortalte om de udfordringer der er ved uddannelserne - særligt om det høje frafald, som især sker efter den første introduktion på grunduddannelsen. Han forklarede, at en del af frafaldet skyldes, at de unge på det tidspunkt oplever boglige udfordringer på uddannelserne på Bygge og Anlæg.

Efter godt en time var der ikke så mange i lokalet - mange var gået ned i stueetagen for at spise. Her hang der også plancher, oversat til relevante sprog, om uddannelse og praktikpladser og der blev vist film om uddannelsesvalg. Det var også på det tidspunkt, at oplæg fra rollemodellerne startede op.

Rollemodeloplæg

Der var 9 unge, 1 barn og 12 voksne - 11 kvinder (heraf en tolk) og en enkelt far - da oplæggene startede - efterhånden blev lokalet fyldt helt op.

Der var oplæg fra tre rollemodeller:

- en ung mand, der var udlært som pladesmed,
- en ung mand, der var udlært tømrer
- en ung kvinde, der var i gang med pædagoguddannelsen.

Fælles for historierne var, at de omhandlede problemstillinger omkring manglende trivsel eller motivation i forbindelse med skoleforløb. Således fortalte rollemodellerne om at føle sig alene, om at være udsat for mobning eller om ikke at være motiveret for skolearbejdet. Alle historierne var eksempler på, at viljen er afgørende, også når man har haft en svær opvækst. Tilhørerne stillede uddybende spørgsmål til rollemodellerne og der var en aktiv debat.

Ud over oplæg fra rollemodeller, var der også programsat oplæg ved UU-vejledere om uddannelsesvalg på hhv. arabisk, dansk og tyrkisk. Oplægget på tyrkisk blev dog aflyst, da der ikke var mange tyrkiske deltagere med behov for oplæg på modersmålet.

Oplæggene på dansk og arabisk var begge velbesøgte. Til oplægget på arabisk var det primært forældre der deltog, mens det mest var unge, der deltog i oplægget på dansk. Der var dog også en far og tre voksne kvinder blandt deltagerne. UU-vejlederen bredte oplægget ud til at rumme alle ungdomsuddannelser, men fremhævede erhvervsuddannelserne. De spørgsmål der kom fra de unge omhandlede dog mest de gymnasiale uddannelser og Ungdomsskolen. Den deltagende far spurgte ind til, om en af de tre gymnasieformer har højere prestige end andre. UU-vejlederen understregede, at alle tre uddannelser giver adgang til det samme og forklarede, at valget afhænger af elevens gennemsnit og af hvilke fag eleven ønsker. Hun understregede i den forbindelse vigtigheden af, at det er vigtigt at vælge en uddannelse der matcher elevens kompetencer, ønsker og interesser.

Fremmøde og målgruppe for uddannelsesbasaren i Haraldsgade

Et registreret fremmøde på 94 til basaren vurderes af såvel arrangører som lokale aktører som tilfredsstillende, taget det forhold i betragtning, at det er første gang der afholdes et sådant arrangement i Haraldsgadekvarteret. Mange påpeger desuden, at de tror der vil komme flere næste gang et lignende arrangement afholdes, fordi der nu er flere lokale ambassadører til at rekruttere nye forældre og unge. Forældrene udgjorde mere end 50 % af de fremmødte.

Dialog på basaren

7 ud af 8 standeholdere udfyldte et registreringsskema og heraf fremgik det, at de tilsammen havde haft dialog med 69 forældre, hvoraf 60 af dem havde etnisk minoritetsbaggrund. De talte med 23 fædre og 46 mødre. De 7 standeholdere talte desuden med 43 unge, hvoraf 35 havde etnisk minoritetsbaggrund. Antallet af dialoger koblet med observationer fra dagen tyder således på, at langt størstedelen af de 51 registrerede voksne deltagere på basaren har haft dialog(er) med standeholderne og har deltaget i oplæg, ligesom størstedelen af de 43 registrerede unge også har haft dialog med standeholderne. Hertil kommer at mange af deltagerne - både voksne og unge - deltog i rollemodellernes og/eller UU-vejledernes oplæg.

Nedenstående tabel viser hvor mange forældre og unge de enkelte uddannelsesrepræsentanter talte med på basaren i Haraldsgade:

	Antal forældre	Antal unge
16 eller flere	1	0
10-15 forældre/unge	3	1
Mellem 5 og 9 forældre/unge	1	4
Mellem 1 og 4 forældre/unge	2	0
Ingen forældre/unge	0	0

4 ud af 7 standeholdere talte således med mere end 10 forældre.

Forældrenes vurdering af uddannelsesbasaren

Alle de forældre vi interviewede på selve uddannelsesbasaren mener selv, at de har fået ny viden ved at deltage. De fremhævede alle sammen rollemodellerne som det mest spændende, og flere beskrev de personlige beretninger fra rollemodellerne som inspirerende. Mange fortalte desuden, at de også talte med nogle af standeholderne, hvilket har givet dem et større blik for de forskellige uddannelsesretninger, samt viden om hvilke veje man kan gå i uddannelsessystemet. Flere gav således udtryk for, at uddannelsesbasaren har været rigtig god til at give et "første blik" på retninger og forskellige

uddannelsesmuligheder, og at det har været med til at give dem indblik i, hvor de skal søge videre og hvad de skal få mere viden om, når de skal vejlede deres børn i uddannelsesvalg. En mor fortalte eksempelvis, at hun har fået et *"første indtryk"* af en uddannelse hun ikke kendte tidligere og at hun ikke vidste, at hendes søn med denne uddannelse har mulighed for at videreuddanne sig efterfølgende. Flere af de interviewede forældre påpegede desuden, at oplæggene fra UU-vejlederne har bidraget til at skabe dette overblik, samt øge deres viden om uddannelsessystemet.

Flere af interviewpersonerne udtrykte stor glæde over, at der er lagt et stort arbejde i uddannelsesbasaren, samt at *"der er tænkt på alt"*, eksempelvis mad, tolk, børnepasning, m.m. I forlængelse heraf fortalte formanden for beboerhuset, som også er forælder i kvarteret, at det store forarbejde har betydet et langt højere fremmøde og udbytte, end det ellers ville have været tilfældet.

Det fremgår af interviewene, at forældrene har hørt om uddannelsesbasaren af mange forskellige veje. Flere fortalte, at de har modtaget flyers, én har hørt om det gennem en tolk, en anden har hørt om det via UU-vejledningen, mens flere er blevet ringet op. Flere af de interviewede fortalte også, at de var blevet mindet om uddannelsesbasaren på selve dagen via sms'er.

Opfølgende interview med forældre

Der er som tidligere beskrevet gennemført opfølgende interview med 8 forældre med anden etnisk baggrund end dansk, hvoraf 7 deltog på uddannelsesbasaren, og 4 var med på turen til Københavns Rådhus. 6 af de interviewede oplever, at de har fået ny viden ved at komme til basarerne samt deltage i turen til Rådhuset, mens to fortalte, at de ikke fik nye informationer.

Forældrenes umiddelbare udbytte af basaren

Flere forældre fremhævede, at informationerne om, hvordan de gymnasiale uddannelser er opdelt var rigtig godt, samt at de hørte om andre linjer end *"de traditionelle"*. Desuden påpegede flere, at den konkrete gennemgang af *"procedurerne"* omkring det at søge ind på en uddannelse var meget brugbar. En forælder sagde eksempelvis:

"Jeg kunne virkelig bruge, at man fik gennemgået trin for trin, hvad man skal gøre, når man vil søge ind på en uddannelse. Det kan jeg virkelig gå hjem og snakke med min søn om nu her bagefter. På den måde er jeg blevet klogere".

En anden fortalte, at han har talt med sine børn om den viden han har fået på basaren, mens andre påpegede, at uddannelseskampagnen ikke er tilstrækkelig til at ændre forældrenes viden og adfærd. En sagde i relation hertil: *"Det er slet ikke nok med en basar. Der skal være meget mere. Men det er en god start"*.

En anden fortalte, at børn har brug for støtte til at vælge den rigtige vej og at forældrene spiller en afgørende rolle heri, hvorfor det er vigtigt at diskutere uddannelse med sine børn. Han forklarer, at han som følge af basaren har ændret holdning til visse uddannelser og derfor vil kommunikere anderledes med sine børn fremadrettet:

"Jeg har måske haft tanker: Min søn skal være revisor eller doktor – men hvis han ikke kan blive det, bliver han måske ingenting og derfor kriminell. Efter basaren har jeg tænkt, måske bliver han en kok? Da min søn for noget tid siden sagde til mig, at han ville være pædagog, sagde jeg til ham, hvorfor vil du det, du skal være noget mere. Men efter basaren har jeg sagt til min søn, at det er fint, fordi jeg nu ved, at der er mange gode slags arbejde i samfundet"

En anden far fortalte også, at han har ændret syn på erhvervsuddannelserne. Han forklarede, at han har fået blik for, at erhvervsuddannelserne kan være de bedste, hvis man er bedst til at bruge hænderne. Han har desuden via uddannelsesbasaren fået indblik i, at man også har en god indtægt på mange af erhvervsuddannelserne, hvilket er ny viden for ham.

Én af de interviewede mødre fortalte, at hun har opnået ny viden om erhvervsuddannelserne, hvilket betyder at hun selv påtænker at starte på et grundforløb. Hun fortalte, at hun inden uddannelsesbasaren ønskede at være social- og sundhedsassistent, men at hun ved at tale med en standeholder også blev opmærksom på muligheden for at blive pædagogmedhjælper. Hun har efterfølgende været til møde med en UU-vejleder og skal starte på grundforløb, for derefter at uddanne sig til pædagogmedhjælper.

Flere af forældrene ønskede selv at finde en læreplads og de fremhævede, at de på basaren fik nogle konkrete redskaber og informationer ift. at søge en læreplads både til deres børn, men også til sig selv. Én sagde eksempelvis:

"Jeg kiggede efter uddannelser til mig selv. Jeg har sendt masser af ansøgninger uden at få job. De fortalte mig hvilken uddannelse jeg kan tage og hvordan jeg kan søge bedre. Der var mange ting jeg ikke vidste i forvejen".

Flere af de forældre, som deltog i basaren med det primære formål at støtte deres børn i uddannelsesvalget, fremhævede, at deres indtryk af basaren var, at det var *"god og kvalificeret oplysning"*, og én siger, at han bedre kan støtte sine børn i deres uddannelsesvalg, end han kunne tidligere.

En mor forklarede, at basaren har givet både hende og hendes børn ny viden, men også stof til eftertanke. *"Jeg var rigtig glad for at komme her. Der var mange ting jeg ikke vidste før jeg kom, som jeg kan og vil bruge efterfølgende. Jeg har også talt med mine børn om det. Man skal bare være glad for sin uddannelse. Det er ikke alt der er let i verden. I Pakistan havde vi ingenting – her har de alt, men sætter ikke nok pris på det, er ikke klar til at knokle og giver op for hurtigt. Man skal snakke med vejleder og lærere – men når man starter på noget skal man også gøre det færdigt".*

Hun fortalte desuden, at basaren har givet hende blik for, at en erhvervsuddannelse også er en uddannelse, som man skal knokle for at få og at man ikke kan forvente, at uddannelse og arbejde falder ned i hænderne på én.

Én af de interviewede mener, at basaren gav ham viden om hvad man kan bruge erhvervsuddannelserne til, men han pointerede samtidig, at hans børn aldrig skal have en erhvervsuddannelse:

"Det er jo kun i Danmark at erhvervsuddannelserne er en uddannelse. Du kan slet ikke bruge dem internationalt. Altså erhvervsuddannelserne. Det er meget begrænset hvad man kan med dem. Man kan bruge andre uddannelser overalt, og mine børn skal kunne bruge deres uddannelser overalt, også i udlandet. Erhvervsuddannelserne er kun "rigtige uddannelser" her i DK. Andre uddannelser gælder i hele verden".

I modsætning hertil påpegede en anden forælder: *"Det er lige meget hvad man gør, bare man tager en uddannelse. Så er man mere sikret. Så skal man nok klare sig".*

Forældrenes vurdering af oplæggene

7 af de 8 interviewede forældre deltog også i et eller flere oplæg på uddannelsesbasaren. De gav udtryk for blandede holdninger til oplæggene. 3 fortalte, at de synes oplæggene var rigtig gode, at de fik ny viden gennem oplæggene, og at oplæggene gav et godt billede af, hvad de forskellige uddannelser går ud på, samt hvilke muligheder man har, inden for de forskellige retninger. Én sagde eksempelvis: *"Det gav lidt et overblik, og man kan vælge til eller fra"*. Flere oplevede dog, at oplægsholderne ikke fortalte noget nyt, og enkelte konstaterede, at de samme debatter ofte gentager sig. Én pointerede dog, at uanset om man har fået ny viden eller ej, gav oplæggene anledning til, at mange har fået stillet spørgsmål og været involveret i debatten, og dermed konkluderede vedkommende, at mange har fået ny viden. Han konstaterede, at han måske ikke selv har fået så meget ny viden, idet han er meget aktiv og ofte deltager i sådanne arrangementer og forklarede at han derfor måske ikke er repræsentativ for deltagerne på basaren.

Overordnet set giver langt de fleste forældre således udtryk for, at de har fået øget viden på basaren. Deres vidensniveau er primært styrket ift. hvordan uddannelsessystemet er opdelt, hvad de forskellige retninger går ud på, samt at man kan gå via erhvervsuddannelserne til lange og mellemlange uddannelser.

De unges vurderinger af uddannelsesbasaren

Vi udførte spontaninterviews med 7 unge på basaren. Ligesom forældrene fremhævede de unge også oplæggene fra rollemodellerne som det mest spændende ved basaren. Flere fortalte, at de blev inspirerede af rollemodeloplæggene, og at de kan relatere det til deres hverdag. Derudover viser interviewene, at de unge har fået svar på deres spørgsmål om uddannelse, ligesom flere fortæller, at de synes det har været spændende at møde deres gamle vejleder.

De unge er positive overfor basaren, og de gav alle udtryk for, at de har fået ny viden. Deres eneste forbedringsforslag er, at basaren bør afholdes i et større lokale, da de synes der var for mange mennesker til at man kunne stille spørgsmål til standeholderne.

De unge fortalte, at de havde hørt om basaren enten via deres UU-vejleder, via en flyer eller fra deres forældre.

Opfølgende interview med unge

Som tidligere beskrevet har vi gennemført 2 fokusgruppeinterview med unge, som har deltaget i turen til Københavns Rådhus. Ingen af de unge eller deres forældre deltog på uddannelsesbasaren, hvorfor vi naturligvis ikke har spurgt ind til basaren eller forbedringsforslag til denne. 6 af de 8 unge fortalte, at de ønsker at tage en gymnasial uddannelse, mens én ønsker, at uddanne sig til social- og sundhedsassistent. Én fortalte, at han ikke ved hvad han vil. Hans forældre vil have at han skal være læge, men han mener ikke selv at han er klog nok.

De unge der ønsker at gå på gymnasiet forklarede, at de vil på gymnasiet, fordi der er flere muligheder, samt at deres efterfølgende uddannelsesønsker kræver en gymnasial uddannelse. Én af de unge fortalte, at hun vil være laborant, én ønsker at være hjertekirurg, mens to ønsker at være neurokirurger.

De unge er enige om, at de ikke har fået ny viden som følge af besøget til Københavns Rådhus. 4 af de unge gav udtryk for, at de ikke fik informationer, som de ikke kendte i forvejen, mens de 4 andre har glemt, hvad der blev fortalt på turen. 1 af de unge sagde under interviewet: *"Jeg kan ikke huske hvad der blev sagt. Jeg synes det var meget svært at sætte mig ind i, for jeg kender ikke deres uddannelse, og jeg kunne ikke se hvad de forskellige laver derinde"*. De unge fortalte i forlængelse heraf, at guiden snakkede for meget om emner de oplevede som ligegyldige. Én af de unge sagde: *"Guiden sagde alt muligt ligegyldigt. Da vi sad i salen og skulle stille spørgsmål var det spændende nok. Men guiden fortalte alt muligt ligegyldigt om Rådhuset. Jeg vidste ikke hvad formålet var med det han sagde"*. De andre var enige i dette udsagn. I forlængelse af ovenstående var de unge i begge interview enige om, at de ikke har ændret holdning til de forskellige uddannelser som følge af besøget til Rådhuset.

De unge fortalte, at deres forældre synes, at det er meget vigtigt, at de får en uddannelse. Én af de unge sagde: *"Min mor har ikke en uddannelse, så det vil hun have at jeg har"*. De andre fortalte, at det er det samme hjemme hos dem. De forklarede, at deres forældre har meget fokus på, at de skal tage en uddannelse for at kunne få det godt i fremtiden.

7 af de 8 unge fortalte, at deres forældre ønsker, at de tager en gymnasial uddannelse. I den forbindelse konstaterede en pige, at hendes forældre *"hele tiden taler om gymnasiet"*. Hun fortalte, at de *"tror at erhvervsuddannelserne er noget dårligt"*. De unge begrundede forældrenes holdninger forskelligt. En forklarede, at hans forældre synes erhvervsuddannelserne er for hårde, samt at de er bange for, at han ikke kan få en praktikplads, en anden fortalte, at hendes forældre ønsker at hun skal *"blive til noget mere end man kan med en erhvervsuddannelse"*. Flere påpegede også, at deres forældre ikke har kendskab til erhvervsuddannelserne og at deres forældre ikke betragter erhvervsuddannelserne som uddannelser, hvilket kan skyldes at flere af erhvervsuddannelserne ikke har status af uddannelser i forældrenes

hjemlande. Der var imidlertid også flere af de interviewede unge der fortalte, at deres forældre har viden om erhvervsuddannelserne, og at de synes at det ville være *"ok, for dem"*, hvis de søgte ind på en erhvervsuddannelse, eksempelvis social- og sundhedsskolen. En anden sagde imidlertid i forlængelse heraf: *"De kender VVS, og de siger til mig, at det er mit valg, men altså. Det skal helst være noget godt jeg bliver uddannet til"*.

De unge fortalte, at de taler meget med deres forældre om uddannelse, men at det primært er de gymnasiale uddannelser, de snakker om. Alle de unge oplevede, at de bliver støttet af deres forældre, men de uddybede dette på forskellig vis. Flere af dem forklarede eksempelvis, at de oplever støtte i form af, at deres forældre ønsker at de bliver til noget. Én sagde eksempelvis: *"Mine forældre støtter mig 100 %. Altså så længe jeg bliver til noget. Jeg kan ikke bare gøre som jeg vil, selvfølgelig"*. De fleste af de unge oplevede dette som en hjælp, mens to af de interviewede fortalte, at de føler, at det kan være et pres, at det forventes, at de skal tage en lang uddannelse. Der er også flere af de unge der gav udtryk for, at forældrene *"kun"* støtter i form af ord, og at forældrene ikke hjælper konkret i form af lektielæsning m.m. Eksempelvis sagde én af de unge *"De kan ikke hjælpe mig konkret, det kan de ikke"*. En anden forklarede uddybende: *"Mine forældre kan ikke hjælpe mig med mine lektier og sådan noget. Altså det stoppede vel da jeg gik i 4. klasse eller sådan noget, da blev jeg bedre til at læse og skrive end dem. Men de hjælper mig ved at sige, at de tror på mig. Og de forventer, at jeg bliver til noget"*.

De unge fortalte, at de ikke oplever det som problematisk, at de er bedre end deres forældre til at læse og skrive. Flere fortalte i den forbindelse, at de får hjælp af større søskende og andre familiemedlemmer, både til lektielæsning og i forbindelse med uddannelsesvalg.

Standeholdernes vurdering af uddannelsesbasaren

I en række opfølgende interview gav de fleste standeholdere også udtryk for tilfredshed med basaren og med antallet af forældre/unge de talte med. En af standeholderne, som har deltaget i mange andre uddannelsesmesser, fortalte eksempelvis, at han havde snakket med flere i løbet af den første halve time på uddannelsesbasaren end han havde gjort på en hel messe ugen forinden. En repræsentant fra SOPU fortalte, at de fik et stort udbytte af basaren, fordi de *"fik talt med mange og fik også talt med dem i længere tid"*. Hun forklarede, at de fik vejledt forældrene og de unge om, hvordan de enten direkte kunne søge skolen eller om, hvordan de *"ad omveje"* kunne søge skolen. En repræsentant fra en af Københavns tekniske skoles stande, der havde udstyr med på standen, oplevede at graveringsmaskinen var et trækplaster, hvilket betød, at han fik snakket med mange deltagere. Han påpeger vigtigheden af, at standen skal være spændende, fordi *"Det er de spændende stande forældre og unge husker"* og det handler, ifølge ham, om *"at give forældrene og de unge et godt indtryk af skolen og uddannelserne, så de husker dem, når de skal søge yderligere viden om uddannelse"*. Flere standeholdere påpegede også, at det virker godt at have elever (særligt elever med etnisk minoritetsbaggrund) med på standen.

Generelt beskrev standeholderne deltagerne som interesserede og seriøse, og i langt de fleste tilfælde var det også deltagerne der opsøgte standene og ikke omvendt.

Enkelte standeholdere ytrede dog utilfredshed med deres placering på basaren og med antallet af forældre og unge, som de talte med. Et par stykker fortalte eksempelvis, at de havde taget værktøj med på basaren, men at der ikke havde været plads til det på standen. Særligt 2 standeholdere var kritiske overfor basaren. Den ene oplevede, at deres deltagelse på basaren havde været spild af tid og ressourcer. Hun oplevede ikke, at der var nogen der var interesserede i deres uddannelse og fortalte, at der kom kun nogen som *"kendte nogen som kendte nogen"* på standen. Hun fortalte endvidere, at skolen heller ikke var specielt interesserede i at lave en rekrutteringsindsats målrettet elever med etnisk minoritetsbaggrund. Den anden påpegede også, at omfanget af deres anvendte ressourcer ikke havde matchet deres udbytte. De havde taget 2 elever med på basaren, som de ikke oplevede *"kom rigtigt i spil"*, fordi der ikke var flere deltagere på basaren. Han fortalte, at de havde forventet at der ville være kommet mange flere deltagere.

Den lokale forældrerepræsentant fortalte også, at hun havde forventet at der ville være kommet flere til basaren. I modsætning hertil betegnede den lokale UU-vejleder basaren som en succes, fordi der netop kom flere end hun havde forventet. Hun fortalte, at hun stod til rådighed for spørgsmål på basaren og at hun oplevede, at der var et stort behov herfor.

Efterskolerne var også repræsenteret på basaren og repræsentanten herfra forklarede, at det lidt er en overvejelse for dem, om de skal være med til sådanne arrangementer, fordi der måske ikke er så mange "kunder" blandt basarens målgruppe grundet de høje priser på efterskoleophold. Samtidig understregede hun, at det alligevel er vigtigt for dem at være der og fortælle om deres tilbud og hun konstaterede at mange af forældrene ikke kendte til mulighederne. Det var hendes oplevelse, at mange af de forældre og unge hun snakkede med var positive og interesserede i at høre nærmere om uddannelsen og flere kiggede også på priser og en UU-vejleder fortalte om kommunale tilskudsordninger.

Standeholdernes vurdering af deltagernes udbytte af basaren og syn på uddannelser

De fleste standeholdere vurderede, at særligt forældrene fik ny viden og nye input om uddannelserne på basaren og at de eksempelvis fik mulighed for at se bredden i uddannelsessystemet.

Den interviewede UU-vejleder fortalte også, at hun efterfølgende havde snakket med flere forældre, der var meget glade for arrangementet og som spurgte om det ville blive gentaget, fordi de gerne ville vide mere om uddannelse.

De fleste beskrev (i tråd med forundersøgelsen) forældrenes forhåndsviden om uddannelsessystemet som beskednen eller mangelfuld og at de har svært ved at overskue og forstå det og derfor understregede flere behovet for at forældrene opnår øget viden herom. En forældrerepræsentant fremhævede det som positivt, at forældre og unge kan komme og sammen stille og få svar på spørgsmål.

En af standeholderne påpegede overordnet set, at det er et godt signal at sende til forældrene, at de forskellige uddannelser og skoler gerne vil oplyse om uddannelse og en anden beskrev det som en god idé med arrangementer, der medvirker til at forældre får interesse for uddannelse.

I tråd med de unge oplevede mange af standeholderne, at forældrene var meget interesserede i, at deres børn får en uddannelse og at flere af dem har ambitioner på deres børns vegne. Således oplevede flere af standeholderne, at det særligt var de gymnasiale uddannelser eller mulighederne for at videreuddanne sig efter en erhvervsuddannelse, forældrene var interesserede i. En repræsentant fra Niels Brock fortalte eksempelvis, at de *"som udgangspunkt var mest ude efter de unge, som måske var lidt skoletrætte og som måske ville have en uddannelse, der bestod af en blanding af skolegang og praktik (HG), men den uddannelse oplevede de ikke stor interesse for. Det var mere de gymnasiale uddannelser der blev efterspurgt"*.

En repræsentant fra SOSU oplevede også, at forældrene havde ambitioner på deres børns vegne og hun fortalte, at mange af dem primært spurgte til arbejdsmulighederne efter endt uddannelse og mulighederne for at efteruddanne sig frem for til selve uddannelsen. Hun fortalte også, at mange ikke kendte til mulighederne for at videreuddanne sig på baggrund af en erhvervsuddannelse.

Standeholdernes vurderinger af forældrenes ambitionsniveau ligger således i forlængelse af forundersøgelsen, der viser at erhvervsuddannelserne ikke rangerer så højt statusmæssigt. Forældrerepræsentanten fortalte eksempelvis, at mange forældre bliver skuffede, hvis deres børn siger, at de gerne vil være murere, fordi de foretrækker, at de bliver ingeniører i stedet for. En repræsentant fra KTS beskrev i relation hertil, at en af basarens hovedbudskaber er: *"Man kan godt tage en erhvervsuddannelse og få et godt liv - det hele behøver ikke at være noget med kitler og pressefolder"*.

De fleste standeholdere gav udtryk for, at det forhold at forældrene har fået øget viden om uddannelsessystemet på basaren også betyder, at forældrene er bedre klædt på til at støtte deres børn i uddannelsesvalget. Flere påpegede dog at forældrenes ambitionsniveau kan være en barriere i den

forbindelse, mens andre oplevede at de unge med etnisk minoritetsbaggrund bestemmer meget selv. Endelig påpegede flere, at sproglige udfordringer også udgør en barriere for forældrenes evner til at støtte deres børn under uddannelsesforløbet ligesom mangel på viden om hvilke krav (f.eks. omfanget af lektier) der bliver stillet til eleverne også er en udfordring.

Flere af standeholderne roste også Navigent. Eksempelvis sagde en af dem: "*Selve basaren laver de til UG - der er både mad og det hele*" og andre gav udtryk for, at der var styr på arrangementet ligesom arrangørerne beskrives som "*søde og opmærksomme*".

Flere af standeholderne sluttede også af med at tilkendegive at de gerne vil deltage på en lignende basar igen næste år.

Observationer fra virksomhedsbesøg til Københavns Rådhus og Tekniske Skole

Der var arrangeret bus fra Haraldsgadekvarteret til Rådhuset, hvilket en del af deltagerne tog imod, mens andre selv kom ind til Rådhuset.

Til besøget på rådhuset deltog:

- 6 mænd - heraf en ung og en UU vejleder
- 18 kvinder af anden etnisk oprindelse - her iblandt også 1 projektleder og 1-2 projektmedarbejdere
- 4 børn
- To etnisk danske projektmedarbejdere
- En 10. klasse med 2 lærere fra Rådmandsgades skole

På Rådhuset blev deltagerne delt i to grupper – 10. klassen i en og resten i den anden gruppe. Begge grupper fik en rundvisning på Rådhuset og fortælling om bygningens historie. Rundvisningen endte i Rådhuskantinen, hvor der blev serveret pandekager for alle deltagere.

Derefter blev deltagerne vist op i Borgerrepræsentationens mødesal, hvor 3 ansatte på Rådhuset (en rådhusbetjent, en reparatør fra teknisk afdeling og en kok) holdt oplæg på dansk. De fortalte om deres vej ind i faget og om hvilke uddannelseskrav der er nu. Efter oplæggene var det muligt at stille spørgsmål til de tre medarbejdere. Alle 3 blev opsøgt for yderligere information, men især kokken tiltrak mange.

Til slut fortalte Børne- og ungeborgmester Anne Vang om de udfordringer der er i forhold til unge og uddannelse og hun fremhævede, at et af de største problemer er, at alle fokuserer på gymnasiet, selvom der er behov for, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse. Hun betonedede vigtigheden af, at forældrene er aktive i forhold til at få de unge til at vælge og holde fast i en ungdomsuddannelse. Hun erkendte, at praktikpladsproblemer er en udfordring, også fordi det kræver noget at have en lærling eller elev. Hun understregede dog, at de i Københavns Kommune, i relation til den problematik, har iværksat sociale klausuler i forhold til byggeopgaver for kommunen.

Ingen af oplægsholderne på Rådhuset havde anden etnisk baggrund end dansk og den eneste med etnisk minoritetsbaggrund som deltagerne mødte på Rådhuset var en mand der rengjorde trappearealet.

Efter besøget på Københavns Rådhus fortsatte 10. klassen og 6 mødre samt den enes søn til Åbent Hus arrangement På Københavns Tekniske Skole, Rebslagervej. Efter et introduktionsoplæg på skolen (på dansk) forlod tre af mødrene skolen. En ung pige viste rundt på skolens værksteder og der var mulighed for at stille spørgsmål til de forskellige uddannelser. En af mødrene var selv interesseret i at uddanne sig og høre nærmere om mulighederne herfor, mens de andre mødre primært var interesseret i at høre mere om erhvervsuddannelserne, enten fordi de har unge der er startet på uddannelsen eller unge der overvejer, hvilken uddannelse de skal starte på.

Forældrenes vurdering af turen til Københavns Rådhus

4 af de interviewede forældre, heraf to mødre og to fædre, deltog som tidligere beskrevet på turen til Københavns Rådhus. De beskrev alle sammen turen som positiv. Tre af dem gav udtryk for, at de har opnået ny viden om de forskellige uddannelser, der blev præsenteret. Én fortalte, at hun havde fået øget viden, indblik og øget respekt for kokkefaget. De to interviewede fædre fortalte, at rundvisningen gav et godt indblik i arbejdet på rådhuset, samt at det var fint at høre om de tre uddannelser: *"Så har man udelukket dem"*. En mor fortalte, at hun følte sig meget anerkendt på Rådhuset, og at det var spændende selv at se stedet. Hun fortalte, at hun på et tidspunkt blev væk fra gruppen, og at der kom en person hen og talte med hende og hjalp hende tilbage – hvilket hun blev meget glad for. Derudover udtrykte hun glæde over at have fået en pandekage, idet hun forklarede, at *"det er en dejlig tradition at blive en del af"*.

To af de interviewede forældre, der ikke deltog på turen til Rådhuset havde ikke hørt om turen, mens den sidste fortalte, at han ikke selv kunne deltage, men at han havde hørt at det var en rigtig god tur.

De lokale aktører vurdering af uddannelseskampagnen i Haraldsgadekvarteret

Det har været væsentligt for kampagnen, at inddrage de lokale aktører i processen, dels med det formål at trække på deres viden ift. udformningen af kampagnen, dels for at sætte de lokale aktører i stand til at afholde en lignende basar i fremtiden. Vi har derfor afdækket i hvilket omfang, aktørerne fremadrettet ønsker at samarbejde om lignende kampagner, samt om forældreambassadørkorpsen er en konkret etableret gruppe.

Under evalueringsmødet, drøftede de lokale og uddannelsesfaglige aktører, hvorvidt det overordnet er en god idé at afholde en uddannelsesbasar. Interviewpersonerne er enige om, at det er vigtigt at informere forældrene via så mange kanaler som overhovedet muligt, og at uddannelsesbasaren er med til at sætte uddannelse på dagsordenen i området, hvilket de anser som positivt. De er imidlertid også enige om, at det ikke er muligt at ændre forældrenes holdning eller adfærd på en enkelt aften. Således sagde én:

"Man rykker ikke nogle på 3 timer, men det (basaren) har et formål ift. at sætte uddannelse på dagsordenen. Men hvis man virkelig vil gøre noget ved det her – så kræver det en stabil, kontinuerlig indsats".

De lokale aktører vurderer således, at det er muligt at øge forældrenes viden på basaren, men at det kræver et langt større arbejde at omsætte denne viden, således at forældrene ændrer holdning og adfærd ift. uddannelse.

"Basaren sætter det (uddannelse) på dagsordenen, og så kan det blive et emne. Også det at snakken bliver noget andet end de dårlige ting. Men vi har at gøre med de allermest udsatte familier. Det kan man ikke ændre på en aften. Det er det lange seje træk".

De lokale aktører stillede sig desuden kritiske ift. udformningen af konceptet, dvs. at fokus har været rettet mod erhvervsuddannelserne. En af dem stillede spørgsmålstejn ved, hvor store mulighederne for inddragelse egentlig var, når fokus og rammer for kampagnen var givet på forhånd. Én af aktørerne foreslog:

"Måske kan man prøve en model hvor man skriver ud til forældre 'hvad drømmer I om' – og så giver dem det, de drømmer om, frem for det vi synes de skal ha". og hun fortsatte:

"Vi kommer med fortolkninger inden vi starter – vi har ikke haft forældre der kommer med ideer om, hvad de vil vide noget om, som vi tager seriøst. Det er jo fint nok, så skal vi bare ikke lade som om vi inddrager dem".

En anden af de lokale aktører påpegede, at de kan bruge basaren til at støtte op om det allerede etablerede forældrenetværk. Hun mener, at forældrene i en vis grad har været involveret, og at forældrenetværket og basaren har været med til at skabe et fokus på involvering, både hos forældrene og

de lokale aktører. Hun oplever, at der er sket fremskridt, hvilket de kan bruge til at forbedre det fremadrettede arbejde med involvering af forældrene.

Det understreges imidlertid flere gange, at indenfor de givne rammer for kampagnen, har der været fin inddragelse af forældre og andre aktører, og at de generelt har oplevet det som en fin proces.

De lokale aktører er kritiske overfor virksomhedsbesøgene og de påpegede, at man skal være meget opmærksom på, hvilke virksomheder der har effekt på hvilke målgrupper. De fortalte, at der ofte er udfordringer forbundet med at mødre med minoritetsbaggrund har barnevogne og mindre børn med, hvilket skaber larm i gruppen og at de derfor ikke kan høre oplæggene og at de samtidig taler begrænset dansk. De konstaterede, at mange virksomheder ikke er gearede til at modtage besøg af denne type grupper. De lokale aktører foreslog enten at droppe virksomhedsbesøgene eller opdele dem i mindre grupper, så grupperne har bedre sandsynlighed for at høre, hvad der bliver sagt. Samtidig understregede de, at formålet med mange virksomhedsbesøg er, at deltagerne skal se jobfunktionerne i praksis, hvilket dog ofte ikke er tilfældet. Eksempelvis var det på turen til rådhuset ikke muligt at se de forskellige funktioner – således var det for eksempel ikke muligt at se kokken lave mad, da der ikke var adgang til køkkenet. Det indebar at besøget ikke blev så konkret, som det var hensigten.

Støttekompetencer

De lokale og uddannelsesfaglige aktører er enige om, at deltagerne på basaren har fået mere viden om uddannelsessystemet. Som det fremgår af forundersøgelsen har forældrene imidlertid vanskeligt ved at omsætte denne viden i handlinger, som støtter børnene. Dette blev diskuteret på evalueringsmødet:

”De fokuserer på slutproduktet, frem for hvad det betyder og hvad det kræver. De har meget svært ved at omsætte det, altså det med at man skal kunne administrere sin egen tid og komme hver dag. Hvad vil det sige at blive arkitekt, jurist. Det har de ikke en fornemmelse af, men de forventer at børnene bare kan”.

Det understreges på mødet, at alle forældre virkelig ønsker, at børnene gennemfører en uddannelse. Samtidig er de lokale aktører som nævnt enige om, at uddannelsesbasaren bidrager til at øge forældrenes viden om uddannelsessystemet. De lokale aktører understreger imidlertid vigtigheden af, at forældrene også får øget viden om hvad det kræver, at gennemføre en uddannelse – såvel en erhvervsuddannelse som en gymnasial, mellemlang og længerevarende uddannelse. Den tilstedeværende UU-vejleder mener, at det er vigtigt at skelne mellem øget viden om uddannelsessystemet, og øgede kompetencer ift. at støtte sine børn igennem uddannelse, og hun påpegede, at det ikke er muligt at udvide forældrenes støttekompetencer på en uddannelsesbasar:

”Støttekompetencer får man ikke på en basar, der kan du få viden. Kompetencer ift. støtte får du face to face. Altså hvad kræver de forskellige uddannelser, jamen hvis du vil være håndværker skal du komme hver dag, ellers bliver du sgu fyret og mister din læreplads. Alle de ting, dem ved de simpelthen ikke”.

Såvel de uddannelsesfaglige som de lokale aktører gav således adskillige gange udtryk for, at uddannelsesbasaren er et godt arrangement ift. at sætte uddannelse på dagsordenen, men påpegede at den langt fra kan stå alene – der kræves således langt mere langsigtet indsats.

”Det kommer ikke med et enkelt arrangement. Vi prøver med en sundhedsplejerskeindsats – det er en meget langsigtet indsats. Vi afholder måske et arrangement omkring foreninger, hvor vi taler om, hvorfor det er vigtigt. Det er nogle meget lange seje træk. Viden alene er også et skridt på vejen, men giver IKKE nødvendigvis kompetencer”.

Det blev på mødet også drøftet, om målgruppen er nået, og aktørerne var enige om, at det er en udfordring, at få fat i de forældre, der har det største behov for at få øget viden og øgede støttekompetencer. Det blev i den forbindelse påpeget, at det er de mest ressourcestærke, der møder op på en uddannelsesbasar, mens de mest udsatte bliver hjemme – der blev på den baggrund stillet forslag

om ikke alene at supplere med aktiviteter overfor deltagerne på basaren, men også at supplere med aktiviteter overfor de forældre, der ikke deltog på basaren.

De pegede på, at den eneste måde at nå de mest udsatte familier på, er via hjemmebesøg. De forklarede, at det kræver et stort kendskab til familierne, men at man burde gøre det eksempelvis som man gør med besøg af sundhedsplejersker – altså hvis en ung ikke har et job eller er i uddannelse, så er det obligatorisk at UU-vejledningen kontakter familien. UU-vejlederen siger:

”Jeg er 100 % sikker på, at der ikke er en eneste forælder, der ville blive vrede over, at jeg kom og bankede på. Det ville være fantastisk, hvis vi havde sådan et overskudssamfund”.

Det blev desuden foreslået, at der iværksættes aktiviteter hvor aktører med minoritetsbaggrund er mere aktive, eksempelvis a la et arrangement med Basim Osman, tidligere afholdt i regi af BFAU. Vigtigheden af at der også iværksættes arrangementer målrettet fædre blev også understreget: *”Fædrene er alt for inaktive. Børnene laver alt for lidt med deres forældre, især fædre. De svinger”.*

Implementering/synergieffekter

En målsætning for kampagnen var, at de etablerede netværk mellem lokale og uddannelsesfaglige aktører skulle forankres lokalt og også fungere efter projektperioden. Det betyder i praksis, at de lokale og uddannelsesfaglige aktører skal være klædt på til at videreføre kampagnens aktiviteter. Det fremgik imidlertid af evalueringsmødet, at dette ikke umiddelbart er tilfældet i Haraldsgadekvarteret. Den primære grund hertil er, at aktørerne ikke kan afse de nødvendige ressourcer hertil. Én af deltagerne på evalueringsmødet forklarede: *”Det ville være fantastisk, hvis der var en uddannelsesbasar igen, men det kræver ekstern hjælp/ressourcer. Det kræver, at der er nogen der ansætter en medarbejder til at stå for organiseringen”.*

En anden understregede, at det er ressourcekrævende at få fat på uddannelsesinstitutionerne. Rekrutteringen af forældrene kan de godt, men set-up-et vil kræve ekstern hjælp, men det blev tydeliggjort, at de ikke har et bud på, hvem der skal stå for det næste år. Hverken UU vejlederen eller helhedsplanen har de fornødne ressourcer. Repræsentanten fra Helhedsplanen sagde: *”Hvis vi skal lave noget herfra bliver det i mindre skala. Hvis andre har ressourcerne ville det være fedt, men vi kan ikke afsætte tiden til at lave det så stort, så skal vi have en medarbejder ansat til det”.*

De lokale aktører påpegede også, at hvis en lokal forankring skulle have været mulig, skulle der have været fokuseret mere på det i planlægningen af dette års basar:

”Punkt 1 i forankringens ABC. Hvis man vil have den gentaget – hvem er det man kunne forestille sig skulle gentage det, dem prøver man at inddrage, få dem gjort ansvarlige, har de ressourcer?. Det skulle man have tænkt ind, hvis det skulle lykkes”.

Flere af aktørerne er enige om, at der har været skabt synergieffekter mellem områdeindsatsen og uddannelsesbasaren:

”Vi har haft forældrerollemodeller herude og andre aktiviteter. Der er kommet flere og flere, og uddannelsesbasaren er en del af det, så de er sporet ind på det her omkring uddannelse. Nogle af dem der kommer til uddannelsesbasaren er nogle af de samme, så det spiller sammen med de andre ting. Og det har lettet rekrutteringen. Forældre-netværket er startet op, så der er alt i alt mere fokus på uddannelse og mere fokus på at inddrage forældrene”.

4.1 Opsamling på uddannelseskampagnen i Haraldsgadekvarteret

Der udtrykkes generelt tilfredshed med uddannelseskampagnen i Haraldsgadekvarteret, særligt uddannelsesbasaren. I tråd med forundersøgelsen viser evalueringen, at forældrenes viden om uddannelsessystemet er begrænset, men at de alligevel har store ambitioner på deres børns vegne. På

basaren var de fleste forældre således mest interesserede i gymnasiale uddannelser, eller mulighederne for at videreuddanne sig efter en erhvervsuddannelse.

Såvel de lokale aktører, standeholderne som forældre og unge mener imidlertid, at uddannelsesbasaren har bidraget med ny viden til både unge og forældre. Standeholderne beskrev forældrene som interesserede og seriøse, mens forældrene fortalte, at deres samtaler med standeholderne har givet dem et større blik for de forskellige uddannelsesretninger samt viden om, hvilke veje man kan gå i uddannelsessystemet. Nogle fortalte desuden, at de har ændret deres holdninger til erhvervsuddannelserne, mens andre fortalte, at deres nye viden om erhvervsuddannelserne betyder, at de nu er helt udelukkede. De fleste forældre søgte på basaren viden ift. deres børns uddannelse, mens enkelte søgte inspiration til sig selv på basaren.

Både deltagere og professionelle udtrykte flere forbehold i forhold til besøget på Københavns Rådhus. De unge kan enten ikke huske oplæggene, eller mener ikke at besøget har givet ny viden, mens de professionelle påpegede, at de ikke mener, at virksomhedsbesøg er vejen frem ift. at højne vidensniveauet om uddannelser blandt den primære målgruppe.

Evalueringen viser desuden, at uddannelseskampagnen har store styrker ift. at sætte uddannelse på dagsordenen i Haraldsgadekvarteret, men at den skal bakkes op af andre, mere kontinuerlige indsatser. Det påpeges, at disse indsatser også bør indtænke hvordan forældrene konkret kan støtte deres børn undervejs i et uddannelsesforløb. Desuden bør der tages højde for også at opsøge de familier, der ikke kommer på basaren, eksempelvis via hjemmebesøg.

Desuden peger evalueringen på, at det faste koncept fra BFAU har udfordret målsætningen om inddragelse af forældrene. Det fremgår således af interviewene med både forældre og unge, at de særligt ønsker viden om de gymnasiale uddannelser. De lokale aktører påpegede i forlængelse heraf, at det kunne være hensigtsmæssigt at udbrede konceptet til også at indeholde disse.

Af evalueringen fremgår det desuden, at de lokale aktører oplever, at der er store udfordringer forbundet med overgangen fra at have modtaget ekstern bistand til hele gennemførelsen af kampagnen, til selv at skulle gennemføre den næste år.

5. Uddannelseskampagnen i Fredericia

Selve uddannelseskampagnen i Fredericia bestod i en uddannelsesbasar, som blev afholdt på Alléskolen i Fredericia d. 22. november 2012, samt et virksomhedsbesøg på LEGO d. 4. december 2012.

Observationer fra uddannelsesbasaren i Fredericia

Basaren blev afholdt i et aflangt lokale med små indhak til de forskellige stande og med tilstødende lokaler til oplæg, mad og børnepasning. Der var opsat en række plancher om uddannelser, arbejdsfunktioner og lønforhold, som også var oversat til relevante sprog. Allerede ved uddannelsesbasarens start kl. 16 var der kommet en hel del mennesker der stod og talte sammen eller besøgte standene. Blandt de besøgende genkendtes alle fra koordinationsgruppen og enkelte var meget aktive i forhold til at tage værtskab for arrangementet. Basaren blev besøgt af i alt 147 personer, hvoraf de 65 var voksne.

Der var plads i rummet så der ikke dannes prop og der var summen af dialogaktiviteter ved standene. Der var delt tipskuponer ud til de deltagere, der ønskede at deltage i en konkurrence. Svarene på spørgsmålene skulle deltagerne finde ved standene, hvilket medvirkede til at højne særligt de unges spørgelyst.

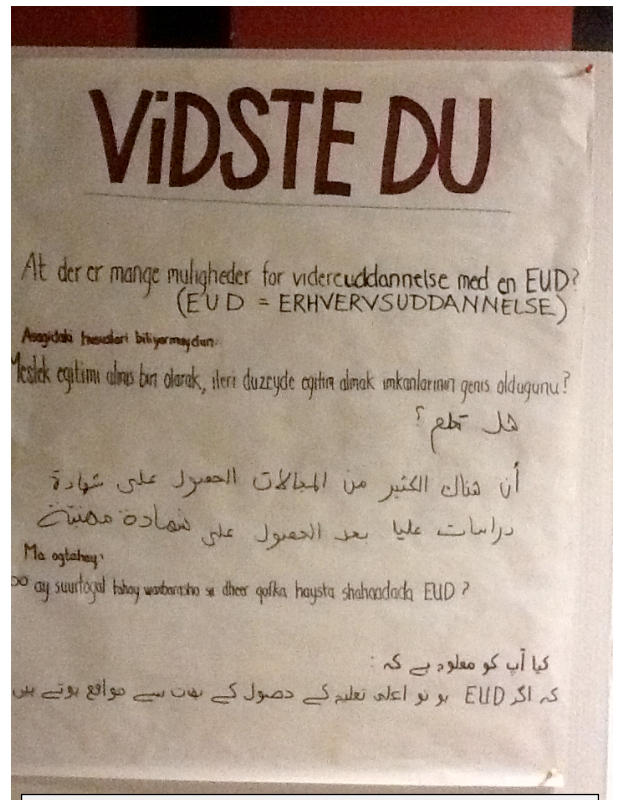
Der var stande med repræsentanter fra:

- Unge eksperter (rollemodeller)
- Områdesekretariat (helhedsplanen)
- Biblioteket
- Sprogcenter Fredericia
- UU-vejlederne
- Studievalg
- Produktionsskole
- IBC, Handelsskolen
- Social og Sundhedsskolen
- EUC Lillebælt
 - HTX
 - Bil, Fly og andre transportmidler
 - Produktion og udvikling
 - Transport
- Prime Cargo
- El-installatør, L.H. Olesen
- Malergården

Produktionsskolen og Installationsfirmaet havde sat kaffe og snack frem til de besøgende, hvilket tiltrak både voksne og unge til deres stande. Der var stor forskel på i hvilken grad standeholderne selv var opsøgende i forhold til deltagerne. Mens enkelte stillede spørgsmål til forbigående og på den måde tiltrak deres opmærksomhed, måtte de besøgende selv tage kontakt med andre standeholdere.

Der var arrangeret børneleg i et andet lokale, så forældrene kunne koncentrere sig om standene og oplæggene. I et tilstødende lokale blev der holdt 7 oplæg fra hhv. UU-vejleder, 4 rollemodeller og to virksomheder.

17.30 blev der serveret mad, som var lavet af en gruppe somaliske kvinder. Kl. 18.30 blev præmien for besvarelsen af tipskuponen overrakt til vinderne, hvorefter deltagerne forlod basaren.

En af rollemodellerne fortæller, at han blev mobbet i folkeskolen, fordi han var overvægtig. Da han kom op i de ældste klasser besluttede han sig for at tage sig og begyndte at træne. Han fortæller, at han nu selv begyndte at mobbe andre og at det var vigtigt at have "attitude". Rollemodellen passede ikke sin skole og begyndte at lave forskellig kriminalitet, hvilket resulterede i, at han blev smidt ud af skolen.

Hans forældre ville have at han skulle have en ALI-uddannelse (advokat, læge, ingeniør). Rollemodellen fortæller, at dette ikke var muligt, fordi han ikke kan læse. Han fik overbevist sine forældre om, at det rigtige for ham var at tage en erhvervsuddannelse, og med hjælp fra sin far fik han en læreplads i et tømrerfirma. Hans kollega var imidlertid ikke begejstret over at skulle have en kollega med minoritetsbaggrund, og mobbede ham dagligt de første tre måneder. Rollemodellen havde dog besluttet at han VILLE gennemføre sin læretid. Dette gav respekt hos kollegaen, som nu er en god ven. Rollemodellen fortæller, at han nu er tømrer og venter sit første barn.

Fremmøde og målgruppe for uddannelsesbasarerne

De lokale aktører og arrangørerne vurderer fremmødet på basaren på 147 som tilfredsstillende, taget i betragtning af, at det er første gang der afholdes et sådant arrangement. Forældreandelen af deltagerne udgjorde ca. 44 %. Ud fra de spontaninterview der blev gennemført ved afslutningen af basaren viser det sig, at der er få unge der følges med deres forældre. Størstedelen af de forældre vi interviewer har børn i 8-9 klasse, men vi taler også med forældre med yngre børn. Af interviewene fremgår det, at de fremmødte forældre enten har hørt om basaren gennem lokale etniske foreninger, skolen eller Sundhedshuset i Korsbærparken.

Dialog på basaren

De 17 standeholdere udfyldte et registreringsskema og heraf fremgik det, at de tilsammen havde haft dialog med 112 forældre, hvoraf 73 af dem havde etnisk minoritetsbaggrund. De talte med 55 fædre og 57 mødre. Standeholderne talte endvidere med 218 unge, hvoraf 165 havde etnisk minoritetsbaggrund.

Nedenstående tabel viser hvor mange forældre og unge de enkelte uddannelsesrepræsentanter talte med på basaren i Fredericia:

	Antal forældre	Antal unge
16 eller flere	1	6
10-15 forældre/unge	2	5
Mellem 5 og 9 forældre/unge	6	4
Mellem 1 og 4 forældre/unge	6	2
Ingen forældre/unge	2	0

Antallet af dialoger koblet med observationer fra dagen tyder således på, at langt størstedelen af de 65 registrerede voksne deltagere på basaren har haft dialoger med standeholderne, ligesom størstedelen af de 82 registrerede unge på basaren også har haft dialoger med standeholderne. En del af den omfattende dialog må tilskrives den tipskupon, som deltagerne blev bedt om at udfylde ved at indhente svarene hos de enkelte stande.

Der deltog desuden mellem 15 og 30 personer til hvert af de 7 oplæg fra hhv. rollemodeller, virksomheder og UU-vejledningen i Fredericia.

Forældrenes vurderinger af uddannelsesbasaren

Den generelle tilbagemelding fra de interviewede forældre var, at uddannelsesbasaren var et godt arrangement, hvilket også er tilbagemeldingen fra forældrerepræsentanter i koordinationsgruppen. En forælder påpegede, at uddannelsesbasaren generelt har været med til at sætte uddannelse på dagsordenen blandt forældre med minoritetsbaggrund: *"Man snakker mere om det (uddannelse) efter basaren"*.

En anden forælder sagde: *"Der var mange der kom , så det var godt nok fordi det var første gang... næste gang ville det være godt med mere information og personlige samtaler"*. Denne forælder har været med i koordinationsgruppen op til basaren og har været glad for at være med i planlægningen. Han gav udtryk for, at han på selve basaren var blevet opmærksom på en række forbedringsmuligheder i forhold til fremtidige basarer. Han oplevede eksempelvis rummet lidt kaotisk og med for meget skriftlig information og for få muligheder for i ro og fred at have en dialog med de forskellige uddannelsesrepræsentanter på standene. En anden påpegede i forlængelse heraf: *"Auditorier kan være forskellige. Jeg tror, at dem der*

har tilrettelagt det har tænkt på en dansk måde, men rum kan være forskellige alligevel. Vi kunne godt ha' brugt lidt mere ro til at snakke sammen og skiltene gjorde det lidt forvirret".

Det var primært de unge der var inde at høre oplæggene, men de forældre, vi snakkede med, understregede, at de havde hørt fra de unge, at oplæggene var rigtig gode.

"De unge fortalte, at det havde været rigtig godt med oplæggene og det gode er, at de unge kunne høre hvad andre unge havde gjort".

Samlet set gav erfaringerne fra dagen forældrene i koordinationsgruppen lyst til at gentage basaren og gøre det til en årlig tilbagevendende begivenhed/tradition. Forældrene understregede vigtigheden af, at en basar bliver målrettet både forældre og unge og at flere uddannelser bliver repræsenteret på dagen.

Uddannelsesvalg og manglende støttekompetencer

De interviewede forældre fortalte samstemmende, at de generelt ønsker, at deres børn uddanner sig, samt at de har ambitioner på deres børns vegne. De fortalte imidlertid også, at det er den unges eget valg, hvad han eller hun vil uddanne sig til:

"Der er mange forældre, som ikke ved så meget, som deres børn gør om uddannelsesmulighederne i Danmark. De unge ved mere, så jeg tror ikke forældrene kan spille så stor en rolle i forhold til at vælge uddannelse – og jeg tror heller ikke, at de har så stor indflydelse på de unges valg af uddannelse."

Af nedenstående citat fremgår det, at det er en stor udfordring for de unge med etnisk minoritetsbaggrund, at deres forældre i udgangspunktet er svagere stillet i forhold til at støtte deres unge i skolen generelt og også i forhold til uddannelsesvalg:

"Problemer, som mange børn af etniske minoritetsforældre har, er at de ikke kan få nok støtte af deres forældre. Deres forældre er ikke i stand til at give den støtte. Også i forhold til hjemmearbejde, der er ikke mange forældre der kan hjælpe med lektier i eksempelvis matematik, så det er et generelt problem i skolen. De er i en særlig situation, deres forudsætninger er nogle helt andre sprogligt og i forhold til kendskab til uddannelsessystemet og undervisningsmetoder."

De manglende støttekompetencer kan ifølge de interviewede forældre ikke erhverves via en uddannelsesbasar alene, men en basar kan være med til at sætte uddannelse på dagsordenen, hvilket de vurderer som positivt.

De unges vurderinger af uddannelsesbasaren

Den generelle tilbagemelding fra de unge, der deltog, var, at det havde været spændende at være med og at især oplægsholderne havde været gode. De havde mest kontaktet standene i forbindelse med, at de skulle udfylde tipskuponen. En ung sagde eksempelvis:

"Jeg var ikke så meget til standene, men jeg snakkede med Produktionsskolen og VUC, det var fordi der var spørgsmål på arket og fordi der hele tiden stod en del mennesker der"

Interviewene viser, at der var stor forskel på udbyttet for de unge i hhv. 7. og 9. klasse. De interviewede fra 7. klasse kunne ikke referere, hvilke uddannelser der var blevet talt om på basaren, men de tilkendegav alligevel, at de gerne ville komme igen næste år, hvis basaren bliver afholdt igen. De fremhævede rollemodeloplæggene som det mest spændende på basaren, fordi *"de var gode til at fortælle"*. Af interviewene med 7. klassens eleverne fremgår det også, at de endnu ikke har gjort sig mange tanker om, hvad de vil uddanne sig til. Kun en af drengene har en klar forestilling om, at han skal være pilot. Han har en forestilling om, at man som pilot tjener 80.000 kr. pr flyvning, hvilket viser, at forestillingen bærer præg af ønsker mere end facts.

For de unge i 9. klasse var det også primært oplæggende der havde gjort indtryk og det gode ved oplæggene var ifølge dem: *"At det er folk, der selv har oplevet det, det er virkelighed, fordi det er både danske og udlændinge og de var gode til at fortælle og at det var unge – i stedet for at det var en gammel mand der sad og snakkede. Man havde virkelig lyst til at lytte til dem."*

De unge fremhævede både i forhold til oplæggene og besøget på LEGO, vigtigheden af at det var unge der formidlede, idet de *"bedre kan motivere os"*.

Flere af de unge tilkendegav, at de kunne genkende flere af de problemstillinger rollemodellerne fortalte om, eksempelvis om forældrenes pres i forbindelse med uddannelsesvalg.

Af interviewet fremgik det, at blandt de seks unge, var der kun to der kendte nogle der gik på en erhvervsuddannelse og den ene havde også en studentereksamen, mens den anden ville læse videre bagefter. Ingen af de seks elever overvejede selv en erhvervsuddannelse.

I forlængelse heraf efterlyste flere af de unge en større bredde i de uddannelser, der var repræsenteret i standene, og specielt efterspurgte de, at STX også skulle have en stand.

Kun en af de seks elever havde haft sine forældre med på basaren (hans far, som også var med i koordinationsgruppen). De andre fortalte, at de ikke havde lyst til at tage deres forældre med. De sagde, at det ikke var fordi forældrene ikke ville, men de havde ikke opfordret deres forældre til at møde op. De mente at *"Vores forældre blander sig ikke – bare vi ved hvad vi gerne vil være."*

De unge der på gik på intensivt vejledningsforløb var mellem 16 og 18 år. De synes ikke, at de havde haft så stort udbytte af at deltage. De forklarede, at der var for mange mennesker, hvilket betød at der var kø ved standene. De havde selv medbragt et spørgeark, hvor de skulle finde svar på forskellige spørgsmål omkring uddannelse.

Standeholdernes umiddelbare vurdering af basaren

I de opfølgende interview gav standeholderne samstemmende udtryk for tilfredshed med uddannelsesbasaren. Flere beskrev basaren som en positiv oplevelse og de fleste gav udtryk for tilfredshed med mængden af fremmødte (eftersom de fleste havde erfaring med at målgruppen er rigtig svær at mobilisere). En standeholder fra Handelsskolen konstaterede: *"Det er et godt initiativ; at man gør noget, fordi der er nogen man skal have fat på"*, En anden sagde: *"Det var overordnet godt. Det var et godt sted, hvor der kom mange forbi og det var fint med mad. Det tror jeg er med til at gøre basaren mere velbesøgt og der er med til at skabe liv"* og hun konstaterede: *"I forhold til andre basarer hører denne til i den gode ende"*.

En repræsentant fra en deltagende malervirksomhed gav udtryk for, at det også for dem som virksomhed var spændende at være der, fordi de fik et indblik i, hvad andre tænker om deres fag.

Mange fremhævede rollemodeloplæggene som særligt gode og flere fortalte at de havde hørt at oplæggene havde fået god kritik. En standeholder, der havde iagttaget forældrene da de kom ud fra oplæggene, fortalte eksempelvis, at det var hendes oplevelse, at forældrene talte videre om oplæggene efterfølgende.

Flere standeholdere gav også udtryk for, at de fandt det positivt at basaren var rettet mod både forældre og unge - og en af dem understregede vigtigheden af, at forældre og unge kom sammen på basaren. Flere oplevede dog, at en del af de unge primært var interesserede i at få udfyldt deres tipskupon fremfor egentlig at høre om uddannelserne.

Enkelte standeholdere ytrede dog lidt kritik af rummet, som de beskrev som mørkt og snævert og hvor der ikke var et særligt godt flow. Flere beklagede også deres placering i rummet - særligt standene i hjørnerne. Flere gav desuden udtryk for, at de gerne ville have budt ind med foredragsholdere, hvis de havde fået mulighed for det.

Deltagernes interesser og udbytte af basaren

Generelt oplevede standeholderne at de havde en god dialog med deltagerne på basaren. EUCL der var repræsenteret med 6 stande fra deres forskellige uddannelsesretninger oplevede, at der var stor forskel på hvor besøgte de enkelte stande var. Deres HTX stand var særligt velbesøgt, hvilket de selv antog hang sammen med, at de også havde elever med i denne stand.

Flere af standeholderne oplevede, at forældrene var særligt interesserede i at høre om gymnasiale eller videregående uddannelser. En repræsentant fra en af virksomhederne konstaterede, at *"De unge mennesker nok bare ikke er så interesserede i håndværksfagene - og at der er noget oplysningsarbejde vi skal have gjort!"*. Han beskrev, at hans formål med at deltage på dagen var at få flere unge ind på grundforløbet (elektriker) og at det i den forbindelse er vigtigt at få formidlet til de unge med etnisk minoritetsbaggrund, at de også har mulighed for at søge ind. Han oplevede dog, at såvel de unge som forældrene primært spurgte ind til mulighederne for at videreuddanne sig på baggrund af en elektrikeruddannelse.

I den forbindelse efterspurgte flere af standeholderne en bredere repræsentation af uddannelser - særligt de gymnasiale uddannelser, så det ikke kun var HTX der var tilstede. En standeholder pointerede vigtigheden af, at undgå en skævvridning hvor nogle gymnasiale uddannelser får markedsføring, mens andre ingen får.

En af rollemodellerne efterspurgte også repræsentation af nogle af de nye uddannelser der er en kombination af en gymnasial uddannelse og en erhvervsuddannelse i samme forløb. Han oplevede, at der var tænkt meget i traditionelle håndværksuddannelser, men påpegede, at nogle af de nye kombinationsuddannelser måske i højere grad ville appellere til de unge og deres forældre. Han foreslog også at højskolerne kunne være repræsenteret, idet han forklarede: *"For mig var det på højskolen at jeg fik øjnene op for, at der var mange andre uddannelsesmuligheder end dem jeg havde hørt om i forvejen"*.

Det er langt de fleste standeholderes vurdering, at såvel forældre som de unge fik et positivt udbytte af at deltage på basaren. Udbyttet beskrev de som bestående i:

- et mere nuanceret billede af uddannelsessystemet
- et billede af hvor bred uddannelsesviften er
- mere viden om hvad man kan læse, hvordan man kan bygge videre på forskellige uddannelser, hvor man kan finde yderligere information om uddannelserne
- øget viden om hvad uddannelserne kræver og om mulighederne for at videreuddanne sig efterfølgende

Repræsentanten fra studievalg Sønderjylland beskrev basaren som: *"en "døråbner" til at man får lyst til at undersøge uddannelserne nærmere"*.

Deltagernes forhåndsviden

Standeholderne beskrev samstemmende forældrenes forhåndsviden som meget lille og mangelfuld. Enkelte påpegede, at de unge typisk ved mere end forældrene og en enkelt konstaterede, at: *"Det er forældrene, der halter bagud"*.

En af standeholderne fortalte, at han oplever, at flere forældre lader som om, at de ved mere end de ved - i stedet for at spørge til de områder de ikke ved noget om - og han påpegede, at det forhold udgør en særlig barriere for deres videns tilegnelse.

En anden standeholder konstaterede: *"At det gør det heller ikke nemmere, at der hele tiden bliver ændret i navne og i muligheder, så selvom det er godt at uddannelserne er blevet mere fleksible, så kan det være"*

svært for de fleste at hitte rede i". Hun påpegede at denne problemstilling er særlig svær for forældre med etnisk minoritetsbaggrund.

Holdning til erhvervsuddannelser

Flere standeholdere gav udtryk for at de oplever, at der blandt forældre med etnisk minoritetsbaggrund kan være en manglende forståelse for, at håndværksfagene kræver en uddannelse. I deres hjemlande er det at være tømrer eller murer bare noget man er og det kræver ikke den store uddannelse. Derfor oplever de ikke at forældrene har en særlig stor forståelse for nødvendigheden af særligt de mere teoretiske fag på uddannelserne - flere oplever at dette også gør sig gældende blandt de unge. Denne problematik kunne repræsentanter fra flere virksomheder godt nikke genkendende til. En af dem beskrev forældrenes viden som meget lav og forklarede, at de har en opfattelse af *"at man får en hammer i hånden og så er man elektriker"*. Den deltagende malervirksomhed oplevede også, at der kom flere fædre på +55 år for at høre om de kunne få nogle timers arbejde hos dem. Den opfattelse af, at de som ufaglærte var kvalificeret til at kunne arbejde som malere, mente de, tydeligvis afspejler forældrenes holdning til faget.

Flere af standeholderne påpegede at denne holdning til håndværksfagene udgør en stor barriere i forhold til, at forældrene kan støtte de unge i såvel uddannelsesvalg som under uddannelsesforløbet.

Også repræsentanten fra Fredericia Produktionsskole oplevede, at mange har en opfattelse af, at produktionsskolen er den sidste mulighed og hun fortalte, at de stort set ikke har nogen henvendelser fra eller samtaler med unge eller forældre med etnisk minoritetsbaggrund, fordi de allerede på forhånd har fravalgt muligheden.

Den interviewede rollemodel understregede, i relation hertil, vigtigheden af dels at få forældrene til at forstå, at det vigtigste er at deres unge vælger en uddannelse de har interesse i og dels at få fortalt de unge, at de skal mærke efter hvad de har interesse for og udvælge ud fra det og stå fast på deres valg, selvom forældrene umiddelbart ikke synes det er det rigtige.

Også i Fredericia roste standeholderne arrangørerne og flere gav udtryk for at de oplevede, at der var gjort et stort forarbejde og at der var lagt en stor indsats i forhold til at rekruttere forældre og unge til basaren.

Flere pointerede også, at de gerne vil deltage i basaren igen næste år. En repræsentant fra Helhedsplanen, som har tilkendegivet at de gerne vil være tovholder for basaren næste år forklarede: *"Det vil være fint hvis uddannelsesbasaren kunne blive en tradition, for det er en lang proces at få formidlet viden og ændret holdninger til hvilke uddannelser der har status og hvilke der ikke har!"*

Observationer fra virksomhedsbesøget på LEGO

Besøget på LEGO d. 4. december havde kun tilmelding fra tre voksne, hvorfor Navigent lavede aftaler med Alléskolen og et 10. klasses center (IBC) om, at de kunne deltage i besøget. Der var imidlertid kun én voksen, som deltog i besøget, hvilket i sig selv indikerer, at forældrene havde begrænset interesse for tilbuddet. I alt deltog følgende 33 personer til besøget på LEGO:

- 1 mandlig forælder med etnisk minoritetsbaggrund og hans niece, der stod overfor at starte videregående uddannelse
- 16 elever fra 8. og 9. klasser på Alléskolen, heraf ca. halvdelen med etnisk minoritetsbaggrund
- 15 elever fra 10. klasses center på IBC, alle med etnisk dansk baggrund.

På LEGO blev deltagerne delt i tre grupper, med hver sin rundviser og blev vist rundt på fabrikken. Afslutningsvis blev deltagerne samlet i kantinen, hvor der var oplæg om plastmageruddannelsen samt hvilken rolle LEGO har i uddannelsen af de enkelte elever. Der var ingen spørgsmål til oplægget, så turen gik retur til Fredericia.

Der var stor forskel på rundvisernes erfaringer og funktioner på stedet, så der var forskellige indtryk af rundvisningerne. Flere mente, at rundviserne havde haft for lidt generel viden om forskellige

medarbejdergrupper på LEGO og derfor ikke kunne formidle så meget viden til eleverne. Der var derfor en erkendelse af, at virksomesøget ikke havde haft den opbakning og relevans, som ønsket.

De interviewede elever fra 9. klasse gav udtryk for at det havde været en ok tur, men én havde troet de skulle til Legoland. De synes det var sjovt at se fabrikken, robotterne og lagerhallerne, men synes dog det var for fokuseret på uddannelse. Flere fortalte imidlertid at de havde fået ny viden om uddannelse på turen.

"Plastmageruddannelse, det var ikke noget for mig, men måske for andre. Jeg kendte ikke uddannelsen i forvejen. De reklamerede meget for deres uddannelser, det var meget det og ikke så meget andet, så jeg tror, de tænkte, at de ville markedsføre deres uddannelser så vi, når vi var færdige med 9.klasse og måske en gymnasial uddannelse, kunne komme derud. Tror de gerne ville hente nogen til at komme derud."

En af de unge fra Alléskolen blev, ifølge læreren, inspireret og ville overveje, om det kunne være en mulighed at uddanne sig til plastmager og få job på LEGO.

De lokale aktørers vurderinger af uddannelsesbasaren

Under det afsluttende evalueringsinterview med de lokale aktører drøftedes spørgsmålet om, i hvilken grad arrangementet havde nået den målgruppe man ønskede. En uddannelsesfaglig aktør påpegede, at hun var positivt overrasket over antallet af fremmødte, både unge og forældre. Også de lokale aktører gav udtryk for at fremmødet var fint, særligt taget i betragtning at det var første gang uddannelsesbasaren blev afholdt. Det påpegedes, at det havde stor betydning at basaren foregik i lokalområdet og på skolen som alle er knyttet til. Den erfaring deles af en af repræsentanterne fra ungdomsuddannelserne, som kan se, at fremmødet her var helt anderledes, end når de holder åbent hus på deres uddannelsesinstitution *"Det der er vigtigt her er, at vi kommer til dem i stedet for at de kommer til os."*

De lokale aktører ser det også som oplagt at Alléskolen er medarrangør af basaren til næste år, da skolen fra det nye skoleår bliver en af fire enheder i udskolingen i Fredericia Kommune, hvor der forventes at komme til at gå ca. 375 elever på 7.-9. klassetrin alene på deres skole.

Af evalueringsmødet fremgik det, at de lokale og uddannelsesfaglige aktører føler sig inddraget i processen. Således påpegede en lokal aktør:

"Det var skønt, at der for en gangs skyld kom nogen og lavede arrangementet... det var så godt at opleve et veltilrettelagt arrangement, hvor I havde involveret så mange og så mange I kendte".

I forlængelse heraf, påpegede en anden lokal aktør:

"Jeg tror igennem sådan en proces her, så er det vigtigt at vi egentlig har været med som sparringspartner. Men jeg ville have haft svært ved det, hvis jeg skulle ind og lave noget mere... have en større opgave i det her. Som det var, var det passende. Jeg ville ikke kunne hive timer ud til, at jeg skulle stå for en eller anden aktivitet på større niveau. Så det har været fint, som det har kørt."

Disse to udtalelser viser, at der er lokale kræfter, der gerne byder ind med deres energi og arbejdskraft, så længe det er i et overskueligt omfang og at der er andre, der tager tovholderfunktionen. Konklusionen på evalueringsmødet var også entydigt, at de lokale aktører gerne ser uddannelsesbasaren som en lokal tradition, men at der skal være nogen til at tage tovholderrollen.

Tilbagemeldingerne fra de lokale etniske foreninger er også entydigt positive. *"De etniske foreninger siger, at de vil gerne have flere basarer. Det er de somaliske og afghanske foreninger. De synes det var en stor dag – meget positivt."*

"De har jo også været inde på, at det var deres projekt og at de føler at de er blevet inddraget. Jeg kan høre på de etniske foreninger, at de er så trætte af projekter. De oplever at der kommer nogen og

fortæller dem, hvor dårligt vi har det, eller hvilket liv vi skal have. Nu er det os der tager initiativet og at det er undervisningsministeriet der står bag, giver også en anden status”.

Udtalelserne viser, at både de etniske foreninger og de lokale og uddannelsesfaglige aktører har følt sig inddraget i planlægningen af uddannelseskampagnen, som de gerne ser afholdt igen. Efter evalueringsmødet har en medarbejder fra Helhedsplanen, som tidligere beskrevet, taget tovholderrollen på sig i forhold til gennemførelse af en uddannelsesbasar i 2013/14.

I forhold til den forventede synergieffekt med områdeindsatsen kan vi konstatere, at den selvsagt ikke har fundet sted i forventelige omfang, eftersom områdeindsatsen langt fra var så massiv som forventet på tidspunktet for basaren.

5.1 Opsamling på uddannelseskampagnen i Fredericia

Overordnet set var både deltagere og professionelle tilfredse med uddannelseskampagnen i Fredericia. Særligt har uddannelsesbasaren været med til at øge deltagernes viden om uddannelse, ligesom den har sat uddannelse på dagsordenen i området. Evalueringen peger imidlertid på, at der er stor forskel på udbyttet for de unge i hhv. 7. og 9. klasse. Både de professionelle og arrangørerne er tilfredse med fremmødet, og det påpeges, at dette særligt skyldtes placeringen på Alléskolen, hvor mange unge og forældre føler sig trygge.

Rollemodellerne fremhæves som det mest spændende, fordi de unge kan spejle sig i rollemodellernes historier og kan genkende de problemstillinger rollemodellerne fremfører, ift. pres fra deres forældre i forbindelse med uddannelsesvalg. Størstedelen af de interviewede professionelle samt forældrene selv påpegede, at forældre med minoritetsbaggrund har færre støttekompetencer i forhold til skole og uddannelse, da de sprogligt og vidensmæssigt ikke har det samme afsæt, som etnisk danske forældre.

Evalueringen tyder imidlertid på, at forældrene på trods af ovenstående har høje ambitioner på deres børns vegne, og at de eksempelvis primært ønsker viden om de gymnasiale uddannelser, samt hvordan man kan videreuddanne sig efter en erhvervsuddannelse. Flere efterspurgte i denne forbindelse repræsentation af gymnasiale uddannelser, samt uddannelser der består af en kombination af en gymnasial uddannelse og en erhvervsuddannelse. Evalueringen tyder på, at holdningen til erhvervsuddannelser udgør en barriere for, at de unge søger ind på en erhvervsuddannelse.

Der deltog kun 1 forælder på virksomhedsbesøget, og $\frac{3}{4}$ af de deltagende unge havde etnisk dansk baggrund. Samtidig vurderer de deltagende lokale aktører at rundviserne havde svingende kvalitet, hvorfor besøget på LEGO alt i alt ikke vurderes som tilfredsstillende.

Både professionelle og medlemmerne af koordinationsgruppen ønsker uddannelsesbasaren gentaget, og en medarbejder fra Helhedsplanen har påtaget sig tovholderfunktionen. Det vægtes i forbindelse hermed, at også fremtidige basarer skal målrettes både forældre og unge, samt at flere uddannelser bliver repræsenteret på dagen. Basaren skal også i højere grad fokusere på, at øge forældrenes støttekompetencer i forhold til børnenes skolegang og valg af uddannelse.

6. Konklusioner og kampagnernes resultater i forhold til succeskriterier

I dette kapitel vil vi konkludere på uddannelseskampagnernes resultater og dernæst forholde konklusionerne til de opstillede succeskriterier for kampagnerne.

Konklusioner vedrørende det indledende arbejde og aktørnetværket

- De interviewede lokale aktører ytrer generelt set tilfredshed med den måde hvorpå de lokale aktører er blevet involveret i planlægningen og gennemførelsen af kampagnen.
- Særligt i Haraldsgade var det muligt at trække på allerede eksisterende lokale netværk og forældrenetværk og såvel lokale aktører som arrangører vurderer, at det igangværende arbejde har haft en positiv effekt for uddannelseskampagnen og ikke mindst, at de eksisterende netværk er blevet forstærket som følge af uddannelseskampagnens aktiviteter. Eksempelvis er forældrenetværket blevet boostet som følge af uddannelsesbasaren og forældrenetværket vil bestå fremover som følge af områdeindsatsen i Haraldsgade.
- Det var fra ministeriets side oprindeligt tænkt som om at uddannelseskampagnerne ville kunne profitere af de allerede eksisterende netværk og igangsatte aktiviteter i regi af Brug for alle unges områdeindsats. Som følge af at områdeindsatsen ikke har været så massiv som oprindeligt planlagt i efteråret 2012 virker det særligt i Fredericia snarere omvendt således at områdeindsatsen fremadrettet vil kunne trække på de etablerede netværk i forbindelse med uddannelsesbasaren. Vi formoder således at områdeindsatsen vil kunne profitere positivt af uddannelseskampagnens aktiviteter.
- Mange af de i forundersøgelsen fremsatte ønsker til uddannelseskampagnen er i høj grad blevet imødekommet i tilrettelæggelsen uddannelseskampagnerne.

Konklusioner vedrørende uddannelsesbasarerne

- Såvel Navigent, de lokale aktører og standeholderne udtrykker generelt set tilfredshed med antallet af deltagere på basarene. Det er således lykkedes at rekruttere en del forældre og unge med etnisk minoritetsbaggrund til de 2 basarer. Flere påpeger dog, at hvis man alene sammentæller basarernes primære målgrupper (Forældre og unge i 8.-10. klasse), så reduceres antallet væsentligt.
- Det er imidlertid stadig svært at tiltrække de mest udsatte grupper til basarerne og fra de lokale arrangører lyder det samstemmende at uddannelsesbasaren ikke kan stå alene, men skal suppleres af andre lokale uddannelsesrettede aktiviteter.
- Der var generelt megen dialog mellem deltagere og standeholdere - primært på deltagernes initiativ. Der var dog klart mere dialog i Fredericia foranlediget af den tips kupon deltagerne skulle finde svar på hos de enkelte standeholdere. De mest visuelt orienterede stande, eller de stande, der havde elever med tiltrak flest besøgene.
- Standeholderne beskriver i tråd med forundersøgelsens resultater forældrenes forhåndsviden om uddannelsessystemet som begrænset og mangelfuld.
- I forlængelse af forundersøgelsens resultater viser denne evaluering også, at en del forældre med etnisk minoritets baggrund ikke tillægger erhvervsuddannelserne særlig stor status og at mange har ambitioner om, at deres børn skal tage en højere uddannelse. Enkelte forældre gav dog udtryk for, at de som følge af uddannelsesbasaren havde fået et mere positivt syn på erhvervsuddannelserne.
- Både forældre, unge og standeholdere efterspørger en bredere repræsentation af uddannelser på uddannelsesbasarerne. De efterlyser således flere stande om de gymnasiale uddannelser og mere viden om hhv. mulighederne for at videreuddanne sig på basis af en erhvervsuddannelse og om hvad det kræver at videreuddanne sig.

- Evalueringen tydeliggør således et dilemma i forhold til at formålet med uddannelseskampagnen primært består i at formidle viden om erhvervsuddannelserne til de etniske minoritetsforældre, men mange af forældrene og de unge efterspørger primært viden om gymnasiale eller længerevarende uddannelser. Dette forhold understøtter forundersøgelsens konklusion om, at erhvervsuddannelserne heller ikke blandt de etniske minoriteter tillægges høj status.
- Særligt på uddannelsesbasaren i Fredericia var der i kraft af virksomhedernes repræsentation fokus på de efterfølgende jobmuligheder.

Konklusioner vedrørende virksomhedsbesøg

- Virksomhedsbesøget på Københavns Rådhus levede ikke op til de lokale aktørers forventninger, idet der var sprogligt krævende oplæg og ikke "hands-on" indblik i arbejdet på Rådhuset.
- De deltagende forældre ytrede dog tilfredshed med besøget, mens de unge ikke fandt besøget på Rådhuset særligt relevant.
- Virksomhedsbesøget på Lego var ifølge de lokale aktører ikke den store succes, særligt fordi der kun deltog 1 forælder og ¾ af de deltagende unge havde etnisk dansk baggrund.
- Det var generelt meget svært at rekruttere deltagere til virksomhedsbesøgene og besøget på uddannelsesinstitutionen - trods diverse materialer, flyers, telefonopkald, sms'er mm.

Konklusioner vedrørende deltagernes udbytte af kampagnerne

- Størstedelen af standeholdere, forældre og unge udtrykker tilfredshed med målgruppernes udbytte af uddannelsesbasaren. Således peger deltagerne (såvel forældre/unge som uddannelsesrepræsentanter) stort set samstemmende på, at de deltagende forældre og unge har opnået større viden om uddannelsessystemet herunder om bredden af uddannelserne og om hvad de enkelte uddannelser kræver.
- Med udgangspunkt i en antagelse om, at større viden forbedrer forældrenes kompetencer i forhold til at støtte de unge i deres uddannelsesvalg, tyder evalueringen på, at uddannelseskampagnen alt andet lige har medvirket til at højne forældrenes støttekompetencer i forhold til dette valg.

Konklusioner i forhold til forankring af indsatsen

- Fra de lokale aktører og standeholdere lyder der samstemmende ros til Navigent for planlægningen og afviklingen af basarene, samt det store indledende arbejde med at rekruttere deltagere til basarene. Flere af standeholderne og de lokale aktører har også udtrykt tilfredshed med, at der gennemføres en evaluering af kampagnerne med henblik på at opsamle læringspunkter og fremadrettede forbedringsforslag.
- De lokale aktører i såvel Haraldsgade som i Fredericia ytrer ønske om at gentage uddannelsesbasarene næste år - eventuelt i en tilpasset form. I Fredericia er stafetten givet videre til medarbejder på helhedsplanen, mens der i Haraldsgade ikke er truffet beslutning om, hvem der kan og vil påtage sig tovholderfunktionen.
- Særligt blandt de lokale aktører i Haraldsgade blev der efterlyst ekstern sparringsbistand til at afholde en fremtidig basar.

Konklusioner relateret til succeskriterierne for kampagnerne

Nedenfor har vi opsummeret konklusionerne i relation til de enkelte succeskriterier:

Vidensniveau

De etniske minoritetsforældre, der har deltaget i kampagnens begivenheder, har opnået signifikant større viden om ungdomsuddannelsessystemet i Danmark, herunder uddannelsesmuligheder og -krav især hvad angår de erhvervsrettede uddannelser, samt jobmuligheder i denne forbindelse, efter kampagnens afslutning.

- Overordnet set kan vi konkludere, at succeskriteriet vedrørende forældrenes vidensniveau i høj grad er blevet indfriet særligt på baggrund af de afholdte uddannelsesbasarer. Begge basarer har ifølge såvel professionelle som forældre og unge bidraget til at de deltagende forældre har opnået øget viden om uddannelsessystemet i Danmark. Vurderingerne af forældrenes vidensniveau er imidlertid baseret på deres egne eller de professionelles subjektive vurderinger heraf og det er derfor ikke muligt, at vurdere om forældrene har opnået *signifikant* større viden om uddannelsessystemet i Danmark. Såvel lokale aktører som standeholdere beskriver målgruppens forhåndskendskab til uddannelsessystemet som meget begrænset og i den forbindelse er det nødvendigt at pointere, at en basar på 3 timer selvsagt ikke kan give al den fornødne viden.
- Virksomhedsbesøgene og uddannelsesbesøget har mest af alt bidraget med øget viden til de deltagende unge.

Støttekompetencer

Andelen af de etniske minoritetsforældre, der oplever, at de nu har en baggrundsviden, der gør dem i stand til bedre at støtte deres børn i uddannelsesvalget er steget væsentligt efter kampagnens afslutning og i et relevant tidsrum herefter i de udvalgte boligområder, hvor kampagnen centrerer.

- Vi kan konkludere, at dette succeskriterium delvist er indfriet via kampagnen. Med udgangspunkt i en antagelse om, at øget viden forbedrer forældrenes kompetencer i forhold til at støtte de unge i deres uddannelsesvalg, kan vi således konkludere, at uddannelseskampagnen alt andet lige har medvirket til at højne forældrenes støttekompetencer i forhold til dette valg. Vi har på nuværende tidspunkt imidlertid ikke nogle data, der kan vise hvorvidt disse øgede støttekompetencer fastholdes over tid. Vi kan samtidig også konkludere, at en noget negativ holdning til erhvervsuddannelser blandt de etniske minoritetsforældre udgør en væsentlig barriere i forhold til valget af disse uddannelser.

De etniske minoritetsunges tilgang og fastholdelse i erhvervsuddannelse i lokalområder

Andelen af etniske minoritetsunge fra de lokale områder, hvor kampagnens aktiviteter foregår, der optages på en erhvervsuddannelse og efter tre måneder stadig er indskrevet på uddannelsen er steget i årene efter kampagnens gennemførelse.

- Det er endnu ikke muligt at belyse kampagnens 3. succeskriterium om, at andelen af elever der starter på og stadig er på en ungdomsuddannelse efter 3 måneder er øget. Ministeriet er selv ansvarlig for at indhente relevant statistik til belysning heraf, men spørgsmålet er, om det giver mening i forhold til det begrænsede antal forældre og unge i den primære målgruppe, der har deltaget i uddannelseskampagnens aktiviteter.

7. Evaluators anbefalinger

Som det fremgår af ovenstående afsnit, har evalueringen vist, at de afholdte uddannelseskampagner i høj grad har bidraget til at højne forældrenes vidensniveau om uddannelsessystemet, og dermed også deres

muligheder for at støtte deres børn i uddannelsesvalget. Evalueringen peger imidlertid også på en række forskellige forbedringsmuligheder i forhold til såvel fremtidige gennemførelser af nye uddannelseskampagner som andre uddannelsesrettede aktiviteter. Med afsæt i erfaringer og læring fra de netop gennemførte uddannelseskampagner har CUBION udarbejdet følgende anbefalinger til **fremtidige** uddannelsesrettede kampagner eller aktiviteter. Nogle af anbefalingerne er meget konkrete i forhold til lignende kampagner, mens andre mere har karakter af, at være opmærksomhedspunkter i forhold til fremtidige uddannelsesrettede aktiviteter.

I vores anbefalinger har vi ikke gjort os overvejelser om de tilførte ressourcer på området, og vi er derfor bevidste om, at det ikke er muligt at igangsætte og implementere samtlige anbefalinger. Vi anbefaler derfor, at Ministeriet for Børn og undervisning prioriterer anbefalingerne i forhold til fremtidige konkrete indsatser, samt har blik for muligheden for at implementere anbefalingerne i større eller mindre skala.

- Det anbefales, at uddannelsesbasarerne gennemføres igen næste år i begge områder og at basarerne således tænkes langsigtet, så de bliver en tradition og dermed på den lange bane i højere grad kan øge forældrenes og de unges viden og kan 'opdrage' forældre og unge til at have fokus på et bredere uddannelsesvalg.
- Det anbefales, at der i fremtidige aktiviteter rettes større fokus på implementering og forankring fra aktiviteternes begyndelse. Der er selvfølgelig et dilemma forbundet med ikke at ville skræmme nogen lokale aktører væk fra start, men evalueringen viser, at de lokale aktører (særligt i Haraldsgade) giver udtryk for, at det er svært for dem selv at skulle afholde basarerne fremover.
- Ministeriet bør overveje en anden implementeringsmodel, hvor der f.eks. år 2 gives mulighed for klippekorts bistand til ekstern arrangør eller til en tovholder i ministeriet i forbindelse med afholdelse af en uddannelsesbasar.
- Det anbefales, at involvere forældre samt de lokale aktører tidligere i en kommende proces, med henblik på at udvikle en uddannelsesrettet aktivitet. Ved inddragelse af forældre og lokale aktører inden konceptudviklingen øges muligheden for ejerskab til aktiviteten, hvilket sandsynligvis vil højne antallet af deltagere.
- Det anbefales, at der på fremtidige basarer tænkes endnu mere i "*hands on*" aktiviteter i forbindelse med standene, samt at standeholderne får mulighed for at holde oplæg. Endvidere kan der med fordel arbejdes mere med visuel præsentation af hvad de enkelte uddannelser går ud på eller en mere mundret præsentation af uddannelserne (f.eks. at der står mekaniker i stedet for Fly, biler og andre transportmidler).
- Det anbefales, at man i endnu højere grad inviterer lokale virksomheder og standeholdere med henblik på at skabe øget viden om jobmuligheder og en større sammenhæng mellem uddannelse og job.
- Det anbefales, at de lokale aktører eller Ministeriet fremover overvejer en bredere repræsentation af uddannelser til lignende arrangementer, således at forældre og unge på en lignende basar kan få viden om såvel erhvervsuddannelser som gymnasiale og længerevarende uddannelser. Derved ville man måske kunne rekruttere flere deltagere. Den brede repræsentation kræver imidlertid et stort fokus på, hvad de forskellige uddannelser kræver af såvel de unge som deres forældre, så deltagerne får et realistisk billede af deres uddannelsesmuligheder.
- Det anbefales, at målgruppen for lignende arrangementer også fremadrettet udvides til både at omfatte forældre og unge med henblik på at styrke dialogen om uddannelse i familierne.

- For at højne fastholdelsesgraden på ungdomsuddannelserne anbefales det, at der suppleres med aktiviteter med henblik på også at øge forældrenes støttekompetencer overfor unge, der er i gang med et uddannelsesforløb. Aktiviteterne kan eksempelvis bestå i oplæg fra forældrerollemodeller, der fortæller om, hvordan man som forælder kan støtte sit barn i forhold til at møde til tiden, få relevant lektiehjælp, bistå med hjælp til praktikpladssøgning eller viden om, hvor den unge kan få hjælp hertil og lign.
- På baggrund af den manglende tilslutning til og dermed det begrænsede udbytte af virksomhedsbesøgene, anbefales det, at der ikke gennemføres lignende virksomhedsbesøg for større grupper. I stedet anbefales det, at gennemføre mere målrettede virksomheds- eller uddannelsesbesøg for mindre grupper.
- Det anbefales desuden, at der igangsættes opfølgende uddannelsesrettede aktiviteter i lokalområderne med henblik på at følge op på og fastholde deltagernes erhvervede viden på uddannelsesbasarerne. Aktiviteterne kan eksempelvis bestå i temaaftner, forældremøder eller ad hoc besøg på uddannelsesinstitutioner eller virksomheder for mindre grupper.
- Det anbefales endvidere, at der igangsættes supplerende uddannelsesrettede aktiviteter med henblik på også at nå de målgrupper, som kampagnerne ikke formår at tiltrække. Det anbefales, at disse aktiviteter enten foregår i lokale boligforeninger eller består i en form for hjemmebesøg (i stil med besøg af sundhedsplejersker i børnefamilier) eller som en form for "homeparties", hvor flere forældre samles hjemme hos en familie og hvor en UU vejleder eksempelvis kan holde oplæg og give vejledning.
- Andelen af deltagende forældre til unge, der står overfor et snarligt uddannelsesvalg, er så begrænset at evaluator anbefaler, at Ministeriet **ikke** anvender ressourcer på at indhente statistik til belysning af det 3. succeskriterium. Det spinkle datagrundlag vil være behæftet med store statistiske usikkerheder og det vil være yderst vanskeligt at aflæse en eventuelt øget søgning og fastholdelsesgrad i statistikkerne og endnu sværere, at isolere en eventuel effekt til kampagnernes aktiviteter.

8. Bilag 1: Indkomne ideer og forbedringsforslag til kommende uddannelseskampagner

Nedenfor bringes hhv. forældrenes, de unges, standeholdernes og de lokale aktørers ideer og forbedringsforslag til kommende uddannelsesbasarer.

8.1 Indkomne ideer og forbedringsforslag, Haraldsgadekvarteret

Forældrenes input og forbedringsforslag til fremtidige uddannelseskampagner

- Flere interviewpersoner påpeger, at en kommende basar både bør målrettes både unge og forældre, så der kan skabes højere grad af dialog mellem unge og forældre ift. uddannelse og uddannelsessystemet her i Danmark. Det påpeges, at "det sender et forkert signal" at afholde en basar omkring unges uddannelse, som målrettes forældrene.
- De fleste interviewede forældre påpeger, at det er meget vigtigt at fastholde rollemodeller på basaren. Både forældrene og de unge kan identificere sig med rollemodellerne
- Flere interviewede påpeger, at der ved en fremtidig basar bør være øget fokus på vejledningen, dvs. mere UU-vejledning og måske flere oplæg fra standeholderne. Flere af de interviewede påpeger imidlertid, at det ikke kun skal være rollemodeller indenfor erhvervsuddannelser. Dette bør udvides til, hvad det eksempelvis kræver at blive eliteidrætsudøver, eller at arbejde med kunst.
- Flere påpeger, at en uddannelsesbasar ikke kan stå alene, men skal følges op af mindre arrangementer, eksempelvis informationsmøder og andre netværk. Flere påpeger i forlængelse heraf, at UU-vejlederne bør have mere kontakt til de unge og forældrene – også efter at de unge fylder 18 år.
- Flere af de interviewede forældre mener, at en fremtidig uddannelsesbasar bør øge fokus på hvad der forventes af forældrene under et uddannelsesforløb, eksempelvis ift. hvordan man kan bakke sine børn op og støtte dem i at tage en uddannelse.
- For at komme tættere på skolerne, foreslår to af de interviewede, at basaren afholdes på skoler. Flere af de andre interviewede mener imidlertid at det er vigtigt, at basaren afholdes netop i beboerhuset, idet det er et lokalt sted mange af forældrene kender og føler sig trygge ved at komme i. To af de interviewede foreslår at afholde basaren i en moske i forbindelse med fredagsbønnen. Dette ville ifølge disse forældre skabe trykthed omkring arrangementet, og få forældrene til at føle sig imødekommet, selvom arrangementet ikke ændrede karakter.
- Flere fortæller, at det er vigtigt, at de oversatte flyers, oversættes mere korrekt. De oplever at disse oversættelser er for dårlige, så forældrene ikke får et korrekt indblik. I forlængelse heraf påpeger de, at man bør gøre sig mere umage med at vælge de "rigtige" oversættere, samt personer til at holde oplæg, mm.
- Der fremsættes i flere af interviewene forslag om at udvide basaren, både så den inddrager gymnasiale uddannelser, men også så ikke kun uddannelser sættes på dagsordenen. Derved udvides målgruppen, og interviewpersonerne påpeger, at deltagerne derigennem vil kunne få viden om erhvervsuddannelserne selvom de måske ikke umiddelbart deltager af denne grund.
- Flere påpeger at basaren bør udvides, så noglepersoner fra eksempelvis Mjølnerparken inviteres. Dette ville kunne styrke samarbejdet på tværs af de to områder.

De unges input og forbedringsforslag til fremtidige uddannelseskampagner

- De unge foreslår forskellige rekrutteringsstrategier til såvel fremtidige uddannelsesbasarer som virksomhedsbesøg. De mener, at tidspunktet er vigtigt og påpeger at basarerne bør ligge i skoletiden eller lige efter skole, hvis det er målrettet de unge. Hvis målgruppen er forældrene kan tidspunktet 17-20 derimod godt fastholdes. De unge påpeger, at de ofte informerer forældrene om forskellige arrangementer. De fleste unge mener, at det bør være professionelle, der informerer forældrene, hvilket de begrundes med, at forældrene føler sig underlegne når de får informationer fra deres børn. Man bør derfor fokusere på at lærere, sociale aktører og andre giver forældrene relevante informationer, hvilket de unge oplever ikke i tilstrækkelig grad er tilfældet.
- I begge interviews foreslår de unge, at et virksomhedsbesøg og en uddannelsesbasar skal indeholde beskrivelser og muligheder af de uddannelsesretninger de selv tænker på, før de vil finde det interessant. De unge er enige om, at såvel virksomhedsbesøg som en uddannelsesbasar er gode initiativer, men ikke hvis det indskrænkes til at fokusere på erhvervsuddannelser.
- De unge foreslår desuden at rollemodellerne ikke kun er relateret til erhvervsuddannelserne, men at der inddrages rollemodeller som har taget en lang videregående uddannelse.

De lokale aktørers input og forbedringsforslag til fremtidige uddannelseskampagner

- Det lyder samstemmende fra de lokale aktører, at standeholderne på fremtidige basarer bør være mere opsøgende ift. at komme i dialog med målgruppen.
- De lokale og uddannelsesfaglige aktører påpeger, at en fremtidig uddannelsesbasar bør fokusere på, hvad det kræver at gennemføre forskellige uddannelser – både ift. karaktergennemsnit, men også ift. flid, mødestabilitet, mm. Desuden kunne der fokuseres på forventninger til både unge og forældre i denne sammenhæng.
- De professionelle i Haraldsgade påpeger, at en basar primært kan højne vidensniveauet, men at der i opfølgende aktiviteter bør fokuseres endnu mere på aktiviteter, der skærper bevidstheden om hvad det kræver at gennemføre en uddannelse, samt at "matche" kompetencer og uddannelsesvalg. Dette kan være gennem temamøder, hjemmebesøg, homeparties.
- En fremtidig uddannelsesbasar bør repræsentere de gymnasiale retninger, så professionelle ikke definerer hvad målgruppen skal opnå viden om.

Standeholdernes input og forbedringsforslag til fremtidige uddannelseskampagner

- Alle anbefaler at basaren bliver afholdt et større sted, hvor der er bedre plads til hver enkelt stand og hvor der er mulighed for at demonstrere og afprøve relevante jobfunktioner. På et større sted ville man også kunne afholde oplæg i standeområdet og derved skabe en større samling på arrangementet. Flere fremhæver det som positivt, at arrangementet bliver afholdt i lokalområdet, fordi forældrene føler sig mere trygge her.
- En standeholder foreslår, at man tænker mere i oplæg end i stande. Han forklarer, at "messeformen er god til ressourcestærke forældre der ved hvad de skal spørge om, mens andre bare får en "nøglesnor"". Han foreslår at man arbejder med en kombination af oplæg og spørgsmål til elever evt. afholdt i mindre rum, hvor forældrene ville føle sig mere trygge i forhold til at spørge.
- At deltagerne får stillet opgaver som de skal løse på basaren og derved kommer i kontakt med standene (ligesom de gjorde i Fredericia)
- Flere af standeholderne foreslår også, at uddannelsesinstitutionerne får mulighed for at bidrage med oplægsholdere til fremtidige basarer og at de skal tænke endnu mere i at lave aktive stande
- At man tilbyder stande til flere forskellige uddannelsesinstitutioner f.eks. de gymnasiale uddannelsers som blev efterspurgt af flere. Man kunne evt. indledningsvist spørge forældre og unge om hvilke uddannelser de ønsker repræsenteret.
- At man forsøger at rekruttere endnu flere mennesker (Flere påpeger, at nu er der flere ambassadører som kan tiltrække endnu flere næste gang)
- En af forældrerepræsentanterne foreslår i den forbindelse, at basaren med fordel kan målrettes et større geografisk område, så alle beboere på ydre Nørrebro kan deltage. Hun foreslår endvidere at flere foreninger f.eks. bydelsmødre involveres i rekrutterings aktiviteter.

- At basaren tidsmæssigt skal foregå tæt på 1. marts, hvor de unge skal vælge uddannelse.
- Flere standeholdere foreslår, at basaren i fremtiden kan foregå på en uddannelsesinstitution, så forældrene og de unge kan se og opleve uddannelsesinstitutionen. Eleverne fra den pågældende uddannelsesinstitution kan så vise det frem de laver og derved kan såvel forældre som unge få konkret indblik i hvad de laver inden de skal vælge uddannelse
- Endeligt foreslår standeholderne at uddannelsesbasaren suppleres med en række andre initiativer. Flere peger eksempelvis på at det vil være godt at supplere med hjemmebesøg af UU vejledere, hvor de unge også kan deltage eller systematiske rundringninger fra UU vejledere til forældrene. I forhold til sidstnævnte understreges vigtigheden af at samtalen foregår på forældrenes modersmål. Enkelte standeholdere finder dog hjemmebesøg for intimiderende og foreslår forældremøder eller andre aktiviteter som forældrene selv har mulighed for at vælge om de vil deltage i.

8.2 Indkomne ideer og forbedringsforslag, Fredericia

Forældrenes og de unges input og forbedringsforslag til fremtidige uddannelseskampagner

- Bredere repræsentation af uddannelser. Flere ønsker repræsentation af gymnasiale uddannelser og evt. kombinationsuddannelser og introduktionskursus på uddannelser, så den uddannelsessøgende ikke skal tage HF eller studentereksamen inden vedkommende er klar til at gå i gang med selve uddannelsen. Samme forælder har også ideer til en anden måde at udvide udbuddet på, ved at det kan udvides geografisk med uddannelsesinstitutioner der ligger længere væk, eksempelvis i Århus, Odense. De unge skal således ha udvidet deres horisonter ift. uddannelsesvalg ud fra hvilke uddannelser, der er tilgængelige udenfor deres lokalområde.
- Styrke fokus på initiativer omkring at sikre praktikpladser til de unge, der tager en erhvervsuddannelse.
- Forældrene er enige om, at det er vigtigt, at uddannelsesbasaren også fremadrettet henvendes til både unge og forældre, så dialogen i familierne vedrørende uddannelse styrkes.
- Forældreengagementet er vigtigt ikke mindst i planlægningen af en kommende uddannelsesbasar og derfor er det vigtigt at fastholde det initiativ der er blevet udvist ved den første basar og måske kan der tiltrækkes endnu flere lokale kræfter til en kommende uddannelsesbasar.
- De unge har kun et enkelt input til en fremtidig basar, idet de ønsker at den afholdes i et større lokale. De påpeger, at et større lokale vil øge muligheden for dialog mellem de unge og standeholderne.

De lokale aktørers input og forbedringsforslag til fremtidige uddannelseskampagner

- Øget samtænkning af uddannelsesbasaren med de øvrige igangværende aktiviteter i området, eksempelvis Forældreskolen (fokus på kommunikationen mellem barn og voksen), samarbejdet med jobcentret. Dette vil øge synergieffekterne mellem aktiviteterne.

Forbedringsforslag fra standeholdere Fredericia:

- Skiltene er svære at forstå for målgruppen - f.eks. er det bedre hvis der står tømrer end bygge og anlæg - og det vil være fint med billeder og visualisering af uddannelserne og jobfunktionerne.
- God idé med forælderrollemodel der kan fortælle om hvordan man som forælder bedst muligt støtter op om de unge, mens de er under uddannelse.
- Involvere boligforeninger
- Udvide målgruppen for basaren så der er rettet mod alle - der er også et behov blandt danske forældre og unge for at få mere viden om uddannelsessystemet. Og hele paletten af uddannelser skal også være repræsenteret - så de unge og deres forældre kan vælge uddannelse på et mere oplyst grundlag.
- Deltagelse af flere virksomheder - fint hvis fagene både er repræsenteret af skole og virksomheder - det vil tegne et bedre og mere sammenhængende billede af faget og der er behov for både oplysning om uddannelse og job
- Flere rollemodeller, der har taget en anden vej end den lige uddannelsesvej - der kan demonstrere mulighederne for at bygge ovenpå - at der er mange veje til at opnå forskellige uddannelser.